Kaina 5 centai

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League of America
Consisting of 100 Branches, located in all principle Cities of the United States.
SANDARA
3331 So. Halsted St., Chicago
Tel. Boulevard 0406

METAI XV | 3331 So. Halsted St., Chicago, Ill. | Penktadienis, Lapkričio-Nov. 30 d., 1928 m. | 373 Kensington Ave | No. 42.

Šią Savaitę

Belgijoj paskendo 50 miestelių, apsemti upių vandeniu užtvaroms įlužus. Daugybė namų visai nunešta; gyventojai vos spėjo gyvybes išgelbėti, visas inventorius bus žuvęs. Holandijoj audrų ir potvinių taip pat pridaryti didžausi nuo stoliai.

Visoje Europoje audros su didžiausiais nuostoliais tęsėsi veik visą savaitę. Nuskendo italų laivas su visais įgulos žmonėmis, Šiaurės jurėse matyti 5 sudužusių laivų griaučiai žuvo prancuzų laivas su 15 žmonių. Norvegijos laivas su 3 žmonėmis. Juodojoj jurėj audra sukėlė bangas 45 pėdų aukščio ir prigirdė daugybę laivukų uostuose; iš jurių buvo girdėti didžių laivų pagalbos šauksmai S. O. S.; Baltijos jurėse vienas gyvas išlikęs girdėjo 16 pagalbos šauksmų S. O. S. Žmonių žuvo virš 100, bet dar nežinia kas jurėse išliko. Prancuzijoj, Vokietijoj, Afrikos pakraščiuose užtvino visoks susisiekimas.

Lenkai atlėks pavasarį. Išlėkė į Ameriką du lenkų lakunai nutupė Italijoj ir žada beskristi gegužės mėnesį. Juos finansuoja Chicagos lenkai.

Anglijos karalius Jurgis V. susišaldęs per karo paliaubų paminėjimo dieną, sunkiai apsirgo plaučių uždegimu, bet jau pradeda gerėti, tikima išgys.

Nojaus arką žada parvežti į Chicagos parodą 1933 m., bet ją pirma reikia rasti. Tam tikslui žadama rinkti iš katalikų aukos. Tai tik originali amerikoniška parodos reklema.

Minneapolis, Minn., vagių "valdžia" grąžino miesto valdžiai $20,000, išplėštų iš šarvuoto vežimo dar rugpiučio 8 d. Vagys tai padarę delto, kad perdaug karšta pasidarė, matyt policija buvo suradus jų pėdsakas. "Atsiskvėrinę" su valdžia vagys tikisi ramiau galėsią civilius žmonės plėšti.

Hooveris svečiauja Pietų Amerikoj. Jau aplankė Honduras, Nicaragua, plaukia , Costo Rico ir toliau. Argentinos spauda į tokį šarvuotą taikos angelą labai kritiškai žiuri.

Žmonių minčių radio jau veikia! Londone ir kitur. Anglijos Psychikos Tyrinėjimo Draugija pasekmingai daro bandymus su žmogaus minties perdavimu į tolimas distancijas. Pasekmės gaunamos nepaprastos: burelis žmonių Londone usirinkę kruvon įtemptai mąsto vieną mintį; kiti žmonės kur nors Vengrijoj, Austrijoj tas mintis pagauna. Dar tik kelios savaitės, kaip pradėta ir jau gauta laiškai iš 1000 žmonių su smulkiu aprašymu "atėjusios į galvą" minties.

Philadelphijos valymas eina. Areštuota jau 2 kapitonai, 29 detektyvai, 6 seržantai ir 15 patrolmenų, kurie padėjo butlegeriams. Viename banke rastas slaptas butlegerių fondas 10 mil. dolerių.

Lietuvos žydai Amerikoj organizuojasi. Lapkričio 17 d. įvyko New Yorke jų konferencija ir įsteigta LIETUVOS ŽYDŲ AMERIKOS FEDERACIJA su nuolatine rezidencija New Yorke. Konferencijoj dalyvavo daug garsių žydų, k. a. E. M. Chase iš Manchester, paaukavęs Lietuvos žydų mokslei vijai $100,000; redaktorius Hurwicz, teisėjas W. Levis, prof. Kaplan ir kiti.

ŽEMALĖ. Tirkšlių valšč. Šis miestelis gana greit statosi. Naujai pastatytos trobos yra erdvios, šviesios ir švarios.

Kuo Pasibaigė Derybos Su Lenkais

KARALIAUČIUS, — Derybos pasibaigė. Išvažiavo abidvi delegacijos namo. Šiandien apleidžia Karaliaučių keletas suvargusių žurnalistų. Kelios pastabos dar šios dienos rytinėj vietos spaudoje liudija, kad čia buta derybų. Ir viskas.

Siulyta pripažinti reikalas įvesti Vilniuje tarptatinį rėžimą, kad pabrėžtų ginčytinątų sričių pobudį. Bet lenkai griežtai atmetę, nurodydami, kad tai yra kišimasis į jų vidaus dalykus.

Kas teisingiau kvalifikavo derybų pabaigą — Zeleskis, pareiškęs, kad konferencija nepasisekusi ar Voldemaras, pasakęs, kad negalima skaityti derybas nepasisekusiomis.

Diplomatinėje kovoje mes atsiradome defenzyvoje. Žingsnis po žingsnio lenkai stumia mus atgal. Ir tuomi pasižymi konferencijos užbaigtas musų ginče su lenkais etapas.

Lenkų politika Lietuvos atžvilgiu per šią konferenciją daug kame paaiškėjo. Vyriausias jos tikslas tai betarpio susisiekimo nustatymas. Ir prie šio tikslo jie eina nuosekliai, nenukreipdami nė vieno žingsnio nuo numatytos linijos. Pasinaudodami T. Sąjungos rezoliucija, jie kaip taranu muša į musų pasyvę rezistenciją, versdami mus nuo vienos pozicijos pasitraukti kiton.

Lenkai yra pasiryžę, kaip iš viso ko matyti, laukti, kantrauti ir tik pamažu stumti dalyką pirmyn. Lenkai varo rafinuotą ir gerai apskaitliuotą taikingos penetracijos politiką.

Kuomi manė lenkai netikėtai musų delegaciją užtikti? — Neprejudikcijos formule. Padėties logika stumė musų delegacija prie to, kad ir ji padarytų lenkams bent kurį pasiulymą. Ir ką musiškiai pasiulė? — **Vėl įsileisti lenkų prekes,** kurioms tik nesenai už dėta milžiniški muitai. **Musų pasiulyta dar miško plukdymas,** kaipo ekonominė kompensacija Lietuvai už maksimalinių muitų lenkų prekėms pašalinimą.

Naują etapą lenkų lietuvių santykiuose galima laikyti įvykusiu faktu.

Pats Voldemaras savo kalboje, pasakytoje žurnalistams pabrėžė, kad karo pavojus Rytų Europoje esąs likviduotas.

Nėra abejojimų, kad Lenkija taip pat yra patenkinta derybų vaisiais, nes lenkai nė vienu klausimu nenusileido.

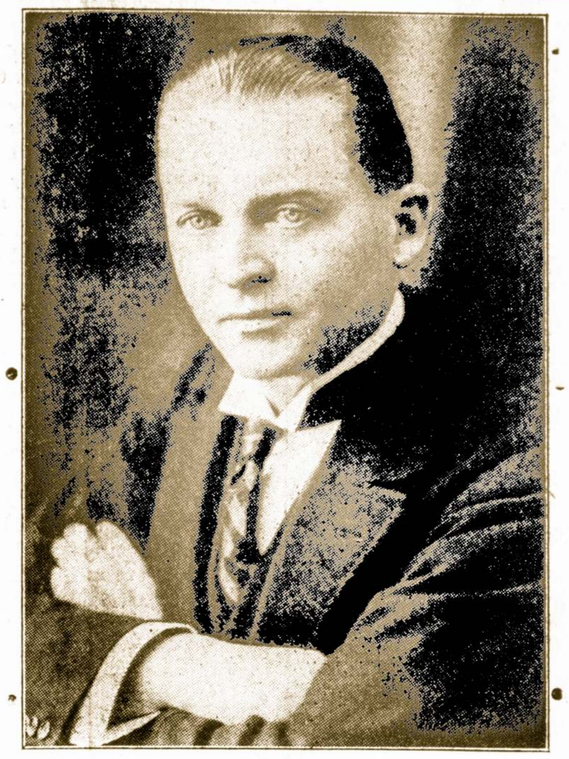

JUOZAS BABRAVIČIUS
Dalyvauja "Sandaros" Koncerte, Nedėloje, Gruodžio 16-tą dieną 1928 metais, Chicagos Lietuvių Auditorijoje.

MEKSIKOJ VĖL NAMŲ KARAS

Banditų buriams vadovauja katalikų kunigai.

MEXICO CITY. — Taip vadinami katalikų revoliucionieriai vėl susiorganizavo Jaliko, Colima ir Mickoacar steituose ir užpuolė žiauriai plėšia neapsaugotus kaimus. Federalinė kariuomenė turėjo 5 valandų kovą su 500 revoliucionierių, apsikasusių stipriuose apkasuose; išmušti iš ten jie pasislėpė kalnų apkasuose. Tik trečiame mušyje, kurs nusitęsė ligi nakties banda išblaškyta, palikdama daugiau trečdalio užmuštų.

Vyriausiu tų revoliucionierių vadu esąs kunigas tėvas Jokymas Pedroza. Katalikai visoje Meksikoje pradėjo paskutiniu laiku varyti smarkią propogandą apie nepaprastus sukilėlių pasisekimus ir laimėjimus, norėdami sukelti tikrą sukilimą. Tai yra lygiai po to, kaip Calles paskelbė rinkimus, atsisakė nuo diktaturos ir leido kraštui laisvai išsirinkti valdžią; tomis teisėmis pasinaudoję kunigai naują vidaus karą pradėjo.

SUSIRGĘS BRIEDIS ATĖJO Į MIESTĄ PAS DAKTARĄ.

SKUODAS, Šiomis dienomis vieną rytą 8 val. miestelio gyventojai buvo nustebinti nepaprasto svečio pasirodymu: gat vėmis vaikščiojo labai didelis briedis. Puikusis gyvulys buvo sergąs: nes vaikščiojo, kaip girtas; vis sustodavo ir žmonių nebijojo.

Paskui nuėjęs kokią porą klm. nuo miestelio pas vieno ukininko jaują jis padvėsė. Šposininkai juokauja, kad nelaimingas gyvulys buvo atėjęs miestan pas daktarą.

Gydytojai darė skrodimą ir konstatavo žarnų uždegimą. Briedis buvo 165 cm. aukščio.

Jo kunas, dalyvaujant dideliai žmonių miniai, buvo iškilmingai palaidotas, o odą prikimšę žada atvežti Kaunan į muziejų.

Briedis spėjama, buvo Latvijos "pilietis", nes Skuodas stovi prie pat latvių sienos, o už sienos yra dideli Latvijos miškai.

—Rokoko.

VIENA LENKĖ VEDĖ 6 VYRUS IŠ KARTO.

VARŠUVA. Viktorija Kosmovska paėmė pasaulinį rekordą, apsivesdama 6 vyrus iš karto. Vieną vedė katalikų bažnyčioj, tuojau vedė kitą žydų šulėj, tretį pravoslavų cerkvėj, ketvirtą protestonų ir t. t., tik besiženijant su 7 ir bešiimant licensijas policija pagavo ir apkaltino poligamijoj.

STEIGS "DARBO RUMUS".

Vidaus reikalų ministerija pati steigia taip vadinamus "Darbo Rumus", kuriuose bus ginami darbininkų ir remeslininkų reikalai. Jau įstatymas dirbdamas. Tai bus kažkas panašaus į valdišką profesinę darbininkų sąjungą, kurioj gaus tarnybos keli talkininkai iš "Darbo federacijos" sugriuvusio štabo.

BLOGAS TEISĖTUMO PAVYZDYS

LABANAUSKAS PALEISTAS IŠ KALĖJIMO.

Spalių mėn. 23 d. Šiauliuose teko sutikti buvusi Šiaulių notarą Petrą Labanauską, kurį pereitais metais Šiaulių Apygardos Teismas nubaudė 4 m. 5 mėn. s. d. kalėjimo. Be to iš Labanausko buvo priteista kokiam šimtui asmenų civil. ieškiniai bendroje sumoje virš 150,000 litų.

Pasiteiravus atatinkamose įstaigose, sužinota, kad Labanauskui bausmę dovanojęs ponas Valstybės Prezidentas.

O "MACOCHĄ" TAIP IR NUTYLĖJO.

Ligi šiol neišaiškinta, kas ir kokiais tikslais, išsprogdino "Varpo" B-vės spaustuvę.

Prieš kelias savaites visą Lietuvą sujaudino žiauri žmogžudystė Birštone. Nekantraudami visi laukė, kada bus surasti žmogžudybės kaltininkai.

Tačiau laikas bėga, pėdsakai nyksta, o įvykusi mažame miestelyj tragedija apsupta kažkokiais paslaptingais ukais skęsta visokiuose ganduose.

KAIP AMERIKOS LIETUVIAI SUPRANTA LIETUVOS ŽMONIŲ PADĖTĮ.

Amerikos lietuviai kasmet atvažiuoja Lietuvon pažinti musų šalies gyvenimo. Tai jie skelbia ir savo laikraščiuos. Bet iš tikrųjų daugumas nepažįsta: jie grįžę temato retoranus, Palangos pajurį, o kaime išgirdę, kad antis kaštuoja tik 3 litai, sako, esą gerą Lietuvoje gyventi. Taip grįžę informuoja ir laikraščius. Tačiau neprideda, kaip Lietuvos žmoneliai tuos tris litus uždirba.

—Kriukelis.

MAŽIUKAMS KITAIP.

Kariuomenės teismas Šiauliuose.

Nuo spalių mėn. 22 d. iki 31 d. kariuomenės teismas posėdžiauja Šiauliuose.

Tarp kitų bylų, spalių mėn. 23 d. buvo nagrinėjama politinė byla moksleivių Simanavičiaus ir Čepaičio.

Kariuomenės teismas pripažino juos kaltais ir nubaudė po 12 metų sunk. darbų kalėjimo. Tačiau kaipo nepilnamečiams ir dar pritaikius amnestiją paliko kalėti tik po 4 met. Minėti mokiniai buvo areštuoti prieš gegužės m. 1 d. ir kaltinimu priešvalstybiniu atsišaukimu, kuriuos patys pasigamino ant šapirografo.

LIETUVOS BALANSAS PASYVUS.

Musų užsienių prekybos balansas šiemet, pradedant nuo sausio mėn., iš vien pasyvus. Iki spalių mėn. 1 d. tas pasyvas pasiekė 38,4 mil. litų. Tai reiškia, kad musų kraštas per pirmus šių metų devynis mėnesius suvartojo ant 38,4 mil. litų daugiau negu uždirbo. Toks didelis pasyvas, nežiurint dedamų pastangų, jo veikimui paralizuoti, negalėjo neatsiliepti į lito emisiją. Š. m. sausio mėn. apyvartoj buvo 100,7 mil. litų banknotų, o rugsėjo mėn. jų liko tik 85 mil.

AMERIKIEČIAI DAINININKAI.

p. p. M. Rakauskaitė, I. Avietenaitė — Gustainienė ir J. Butėnas, kad supažindintų musų visuomenę su nauju daininingku Povilu Stogiu, rengia koncertą, kurio programa susidėsianti išimtinai iš amerikiečių kompozitorių kurinių.

Moderniškos Katastrofos Lietuvoje

TRAUKINIŲ KATASTROFA TIES JONIŠKĖLIU.

Sužeista keli asmens. Apvirto vagonai.

Šiomis dienomis keleivinis traukinys 361 nr. bevažiuodamas tarpustoty Joniškėlis ir Pasvalys 79 kilm. del nežinomos priežasties umai nušoko nuo bėgiu. Apsivertė: garvežys, prekių vagonas bagažo, pašto vagonas ir II-ros kl. vagonas.

Katastrofoj sunkiai sužeisti važiavusieji tuo traukiniu: geležinkelių valdybos technikos skyriaus vald. Albinas Paciunskis ir pašto vagono laiškininkas Antanas Urba. Keletas keleivių lengviau sužeista.

Nukentėjusiems tuoj buvo suteikta medicinos pagalba.

Katastrofos priežastis kol kas neaiškinta. Tačiau, įtarimų suruošime kalbamosios katastrofos nėra.

Spėjama, kad bėgių nebuta pilnoj tvarkoj. (s).

NEMUNE SUSIDURĖ DU GARLAIVIAI.

Vienas garlaivis nuskendo.

Ketvirtadienį, lapkričio 8 d. apie 6 val. vakare, Nemunu 2 klm. žemiau Vilkijos plaukęs iš Jurbarko į Kauną su prekėmis garlaivis "Kestutis", susidurė su tuščiu garlaiviu "Lietuva" plaukusiu iš Kauno. Garlaiviui "Lietuva" pryšaky pramušta 2 ktv. mtr. dydžio skylė. "Lietuva" vietoj nuskendo "Kestutis" nors apdaužytas priplaukė krantą. Žmonės nenukentėjo.

Katastrofos priežastys aiškinamos. Spėliojama, kad susidurimas įvykęs del neprityrusio "Kestučio" kapitono kaltės; kiti kalba, kad del miglotumo. Bet tas dar nenustatyta. Garlaivis "Lietuva" priklausė Vilkijos pirkliui Levenbergui. Nuostoliai esą padaryta apie 10,000 litų.

TRAKTORIUS SUVAŽINĖJO ŽMOGŲ.

Šiomis dienomis pil. Emilis Ridelis, gyv. Balberiškio miestely, važiuodamas savo traktoriu iš Gudelių bažnytkiemio į Rudėnų kaimą mirtinai suvažinėjo darbininką 30 metų Praną Lukoševičių. Atsitiko tas šitaip: Lukoševičius ėjo paskui traktorio ir neatsargiai prisilietė jo paskutinįjį ratą, kuris savo lopeta užkabino Lukoševičių už rubų ir pertrenkė jį po savim.

Ištrauktas iš po ratų nelaimingasis tuoj mirė. (s.)

LATVIJOJ PRASIDĖJO BADAS

Kiauras dienas ir naktis latgaliečiai miega. Yra epidemijų pavojus.

Latvijos seimo socialdemokratų frakcijos posėdy atstovas Pigulevskis padarė pranešimą apie padėtį Latgalijoj, kur vietomis jau prasidėjęs badas.

Kai kuriuose valsčiuose ledai visai sunaikino javus. Jaun lagalijos apskrity visai sunyko vasarojus. Jau pusė surinktų javų suvalgyta ir po Kalėdų bus didelis badas. Daugelis latgaliečių ir derlingais metais maitindavosi tik bulvėmis, o šiemet bulvės supuvo ir gyventojai visai nieko neturi valgyti.

Esą Latgalijoj pastebimas nepaprastas reiškinys: kiauras naktis ir dienas žmonės miega, kad nevalgytų ir nejudėtų. Esą epidemijų pavojus.

3 MILIJONAI BEDARBIŲ SOVIETUOSE.

Times praneša, kad bedarbių skaičius Sovietų Rusijoj jau pasiekė 3 milijonus. Maskvoj profesinės darbininkų sąjungos narių 250,000 yra bedarbių, kituose miestuose 10 nuošimtis yra bedarbių. Valdžia stengias visais budais tuos skaičius nuslėpti.

BOLMONTAS KAUNE.

Bolmontas — garsus rusų poetas, — Humanitarinių mokslų fakulteto kviečiamas netrukus atvyksiąs Kaunan ir paskaitysiąs kelias paskaitas.

LIETUVOS SUTARTIS SU VOKIETIJA.

Pasirašyta prekybos, konsuliarinė ir teisinės pagalbos. Kitas pasirašoma.

BERLYNAS, — Berlyne pasirašytos Lietuvos Vokietijos prekybos, konsuliarinė ir teisinės pagalbos sutartis. Kitos sutartys bus pasirašytos.

SULAIKYTA DAUG KOMNISTŲ.

Sąryšy su SSSR metinėmis šventėmis, Lietuvos komunistai rengėsi pademonstruoti, nes kriminalė policija daugely vietų sulaikė asmenis platinant komunistų literaturą, iškabinant raudonas vėliavas ir kitokias budais vedant komunistinę propogandą.

LIETUVOS PRAVOSLAVŲ BAŽNYČIA.

Rusų pravoslavų (stačiatikių) bažnyčios galva Eleuferyj gavo iš valdžios daug privilegijų ir atgavo rusų cerkves. Dabar jis vyksiąs net į Vilnių savo cerkvių tvarkyti.

"Socialdemokrato" redaktorius p. St. Kairys nubaustas 100 litų pabaudos už nesilaikymą spaudos taisyklių 4 paragrafo.

Nubaudė "Sekmadienį". Kauno karo komendantas nubaudė "Sekmadienio" redaktorių Sadauską 300 litų arba 1 mėn. kalėjimo už nesilaikymą spaudos taisyklių 2 punkto.

PIRMASIS CHICAGOJE SANDAROS KONCERTAS bus Ned., GRUODŽIO 16
Pradžia 4 valanda p. p. LIETUVIU AUDITORIJOJE, 3133 South Halsted Street

A.L.T. Sandaros Reikalai

TIKRAI PATRIOTIŠKI REIKALAI

ATSIŠAUKIMAS.

Skaitydami moksleivijos šelpimo vieną svarbiausių musų visuomenės uždavinių, įdedame kad ir sutrumpintą šį kvietimą:

Aukštai Gerb. Tamsta!

Varpininkų Susišelpimo Fondo Centro Valdyba turi garbės kviesti Tamsta prisidėti prie šio fondo dalyviu ir buti jo nariu — rėmėju.

Įstatuose yra numatyta, kad narys rėmėjas moka 15 litų nario mokesnio metams t. y. 1½ dolerio. Toks mokesčio dydis yra nustatytas, turint galvoje Lietuvos žmonių kreditingumą.

Asmenims, kurie moka didesnį arba suteikia vienkartines ar daugkartines pašalpas, Fondo Valdyba reiškia daug pagarbos ir dėkingumo ir tokių asmenų pavardės bus talpinamos laikraščiuose.

Jaunuomenė einanti mokslus, kuriai teks pasinaudoti fondo lėšomis, pasilieka amžinai dėkinga tiems, kurie didesnėmis pinigų sumomis ar palikimais parems fondą.

Šio fondo lėšomis bus šelpiama Lietuvos tautiška — demokratiška jaunuomenė, kuri eina Garsiosios "VARPO" gadynės nurodytais keliais, kuri kiekvienam lietuviui žinoma Dr. Vincą Kudirką laiko savo idėjos tėvu.

Tamstos palankumo laukia fondo Centro Valdyba, laukia besimokinanti Lietuvos, apie šį fondą susiburusi jaunuomenė, laukia ir Lietuvos visuomenė.

Pinigus prašome siųsti šiuo adresu: Kaunas, Koperacijos Bankas Varpininkų Susišelpimo Fondo ein. s-ta No. 1319. O laiškus Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 34.

Tikėdamiesi Tamstos palankumo, pasiliekame su aukšta pagarba,

Varpininkų Susišelpimo Fondo Centro Valdyba

Dr. J. Staugaitis, Pirm.,
K. Sleževičius, Vice-pirm.,
J. Raupys, Iždininkas,
N. Novickienė, Vald. narys,
J. Audickas, Sekretorius.

Mieli Amerikos Žemaičiai!

Šie 1928 metai mums, Lietuvos žemaičiams, ypatingai sunkus. Nusiskundžiame jau del bendros tvarkos. Ji ir jums gerai žinoma: valdininkų išponėjimas, laisvės atėmimas, žiauri cenzura, komendantų sauvalė; menka kultura, menkas laukų apdirbimas menki gyvuliai ir menkas derlius.

Prie to viso šiais metais prisidėjo ypatingas nederlius. Pavasaris buvo šaltas ir lytingas. Su sėja buvo labai suvėluota. Daugėl ukininkų sėjo be vilties sulaukti derliaus.

Vasara nė kiek nepataisė padėties. Javai išaugo menki. Dar rugius spėjome nuimti, bet vasarojus žuvo: teko nupiauti visai žalią pašarui. Bulvės supuvo, o daržuose nėra ko kasti.

Jus, mieli broliai ir seserys, gyvenate kitame krašte. Ten ir kultura kita ir oras nėra tiek žiaus. Jums sunku iš musų vieno kito laiško suprasti, kas dedasi tėvynėje, kaip vargsta sunkųjį vargą jusų broliai ir ir giminės.

Kad pilnai musų gyvenimą supratus, reikia nuolat skaityti musų laikraščius. Visi Lietuvos laikraščiai rašo daugiausia apie aukštaičius, tik vienas "ŽEMAITIS" rašo veik vien apie žemaičius. Kas savaitė mes gauname pasiskaityti apie savo brolių žemaičių gyvenimą Telšių, Mažeikių, Tauragės, Kretingos ir Raseinių apskrityse. Tik pasiskaičius "Žemaitį" matosi, kaip veidrody, visas žemaičių gyvenimas.

Broliai už jurų! Mums svarbu, kad tarp musų nenutruktų ryšiai, Mums svarbu, kad jus pilnai suprastumet kaip mes čia gyvename, ką veikiame. Nors cenzura daug rašyti neleidžia, bet vis delto, iš "Žemaičio" galima įvairių žinių apie musų kraštą pasisemti.

"Žemaičio" kaina buvo iki šiol: Lietuvoje 12 litų ir Amerikoje $2.50 dol. metams. Bet 1929 metams, atsižvelgiant į katastrofingą derliaus žlugimą, redakcija numušė kainą iki 3 litų Lietuvoje ir $1.50 dol. Amerikoje.

Neužmirškite mus, broliai už jurų! Palaikykite su mumis ryšius. O tam tikriausias kelias — skaitykite "Žemaitį."

Tad nieko nelaukdami užsisakykite jį 1929 metams. Už $1.50 dol. jus visus metus turėsite šviežių žinių apie savo tėvynę, čia paliktus gimines ir pažįstamus. Pinigus galite siųsti arba tiesiog redakcijai Telšiuose, arba J. PRONSKUI, Chicago, "Sandara".

Žemaiti, neatidėliok šio reikalo! Tuoj pasiųsk $1.50 dol. redakcijai. Atsimink, kad brangesnio daikto už tėvynę nėra.

Tad palaikyk su ja ryšius!

Lietuvos Žemaičių Burelis.

TMD. Nariai Gauna Svarbią Knygą

Šiose dienose iš TMD. iždo pasiųsta Dr. J. Šliupui į Kauną reikalingi pinigai už naują svarbią knygą, "Higiena", arba sveikatos mokslas. Taigi smagu pranešti kad TMD. nariai neužilgo susilauks didelės apie 400 puslapių knygos, ir tai tokios knygos kurią nei vienas — nei vyras nei moteris — nei katalikas nei bolševikas — neatsisakys priimti.

Mažai yra knygų musų kalboje apie sveikatą, o jų visi reikalauja. Patiekdama "Hygieną" savo nariams Tėvynės Mylėtojų Draugija pasitarnaus labai gausiai, o nariai bus patenkinti, nes už savo ilgą laukimą naujos knygos gaus ką nors tikrai verto.

Knyga yra didelė, gausiai paveikslsuota, parodanti visokius vaizdus surištus su sveikata ir žmogaus kunu. Jos vertė yra nemažiau $3,00 tiesiog perkant, taigi T. M. D. nariai gaus knygą brangesnę negu jiems pridera gauti už savo metinę mokestį. Bet jokio ekstra primokėjimo nereikės.

Reikalinga dabar, kad visos kuopos prisiųstų Centro Sekretoriui savo valdybų pilnus antrašus, nes del valdybų antrašų neturėjimo tankiai ir nariai turi nukęsti negaudami knygų.

Antras dalykas, reikalinga tuoj surinkti iš narių užvilktas mokestis. Narys neužsimokėjęs už šiuos ir pereitus metus negalės "Hygienos" gauti.

Kadangi už šią knygą Centras turėjo gana pinigų sumokėti, suplaukę nauji mokesniai duos progą tuoj išleisti ir trečią tomą "Pasaulio Istorijos".

V. Širvydas, Sekr.,
193 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.

Amerikoniškai Veda

ANTAZAVĖ. Zarasų apskr. Šiais metais ne per senai Antazavės Dvarponė vyskupo Ropo giminaitė Branonesė Ropaitė apie 60 metų amžiaus apsivedė su buv. Zarasų apskr. Notaro sunumi Vainausku 21 metų amžiaus.

Apylinkės žmonės tokiomis vestuvėmis stebis.

Kas Nuramins Mane?

Esu dvidešimts antrų metų vaikinas ir labai mėgstu skaityti, bet nėra iš ko įsigyti nei knygų, nei laikraščių, nes pas mumis paprastas darbininkas per darbo laiką dirbdamas visoms savo jėgomis tegali užsidirbti vos ant sausos duonos kasnio per žiemą. Pas mus buvo blogi metai, tai gal truks ir tos sausos duonos. O apie laikraščio užsisakymą, tai nėra nei ko manyti, bet sulaukęs žiemos liudėk kaip gėlė sniego prispausta, nei darbo, nei kuo save raminti.

Tai kreipiuos į jumi, broliai gerbiamieji, Tėvynės mylėtojai, paaukokite del manęs nors jusų perskaitytą laikraštį ar knygą.

Už tai bučiau jums dėkingas visa širdimi.

Su tikra pagarba,

Vincas Grubinskas,

Mano Antrašas:
Vincas Grubinskas,
Trišakių Kaimas,
Vabalninkų Paštas,
Biržių Apskričio,
Lithuania.

Sandaros Stotys:

J. Sekys,
177 Park Street,
Hartford, Conn.

P. A. Dėdynas,
96 Millbury Street,
Worcester, Mass.

A. J. Katkauskas,
372-376 Millbury St.,
Worcester, Mass.

M. Paltanavičia,
14 Vernon St.,
Worcester, Mass.

J. J. Urbszo,
101 Oak Street,
Lawrence, Mass.

M. Švitra,
135 Newbury St.,
Lawrence, Mass.

J. L. Kasmauskas,
327 E. Street,
So. Boston, Mass.

S. Gogis,
38 Wayman St.,
Stoughton, Mass.

P. Narvydas,
114 Union Ave.,
Brooklyn, N. Y.

"Vienybė", Pub. Co.
193 Grand Street,
Brooklyn, N. Y.

"Dirva",
6820 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio.

SANDAROS STOTYS CHICAGOJE.

KAZYS POCIUS, 725 West 120th St., West Pullman, Ill.

V. KAUŠILA, 119 E. 107th Street, Roseland, Ill.

M. G. VALASKAS, 373 Kensington Ave., Kensington, Ill.

BUCHUNAS BROS., 2859 West 40th Street.

B. GULBIN, 2955 So. Emerald Avenue.

Taipgi ant kampų sekančiose vietose:

115th St. ir Michigan Ave.
115th St. ir Front St.
108th St. ir Michigan Ave.
107th St. ir Michigan Ave.
105th St. ir Michigan Ave.
35th St. ir Halsted St.
31st St. ir Halsted St.
18th St. ir Halsted St.
47th St. ir Kedzie Ave.
47th St. ir Ashland Ave.
Maxwell ir Halsted Street.
Milwaukee ir Robey Ave.
North ir California Ave.
North ir Kedzie Ave.
Kedzie ir Archer Ave. ir
Knygyne "Lietuva",
3210 South Halsted Street.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Lapkričio 26 d. 1928 m. tapo išsiųsta Sandaros kuopoms Centro Valdybos pranešimas. Persikraustant iš Bostono į Chicagą, kur nors užsimetė kuopų viršininkų adresai ir gal pasitaikė kai kuriai kuopai pasiųst per paprastą narį ir todel prašau kuopų viršininkų ne įsižeisti užtai. Taigi prašau gavusiųjų laiškus perduoti kuopų valdyboms.

ŠAUKIT SUSRINKIMUS.

Beabejo, jau visi Sandaros nariai yra pasiilgę žinų iš Centro ir todel kuopų valdybos turėtų tuojaus sušaukti susirinkimus ir perskaityti virš minėtą pranešimą. Narių butina pareiga lankytis į kuop' susirinkimus.

— "Sand." Adm.

PLATELIŲ EŽERO LYDEKA.

PLATELIAI. Sedos valšč. Toje apylinkėje randasi didelis Platelių ežeras.

Žvejai pasakojo įdomų atsitikimą. Kartą jie sugavo nemažą lydeką ir įtaisė jai į uodegą grandį, manydami ją kada nors vėl sugauti, bet apsirikta. Jiems teko sugauti ją nebe Platelių ežere, bet Plinkšnių. Tarp tų ežerų atstumas yra 18—19 kilom.

NAUJOS KNYGOS IR LAIKRAŠČIAI

Antanas Tulys.

MUSŲ KELIAS JAU TIK PER SAPNĄ.

Dramos

Išleista Šiauliuose Kulturos Švietimo Draugijos, 1928 m.

Šita savotiškai originali drama musų skaitytojams nebėra svetima, kas ją skaitė pereitą vasarą "Sandaroje". Amerikos lietuviai gali pasidžiaugti duodami iš savo tarpo talentų nebe tik svetimiems, bet ir patys sau ir net Lietuvai. Ir aš tikras, kad ir Antanas Tulys Lietuvoj bus greičiau suprastas, kaip pačioj Amerikoj. Tam jau gana tų dviejų įrodymų, kad jo noveles su pamėgimu spausdino Lietuvoje ne bile kieno, bet tokio literaturos aristokrato kaip Kazio Binkio ir modernisto Juozo Petrėno redaguojamas laikraštis Kaune; antras, kad ir jo "Musų Kelius" atspausdino ne kuri Amerikos lietuvių spaustuvė, o viena geresnių knygų laidyklų Kulturos Draugija Lietuvoje.

Antanui Tuliui savitas tikras minties originalumas ir akcijos vaizdumas. Iš visų ligi šiol musų spaudoje pasirodžiusių mažesnių jo kurinėlių, daugiausia su ryškia sexualiu pamušalu, ši drama yra gili masių psychologijos studija, parodanti, jog autorius moka įeiti į žmogaus dvasios gelmes ir iš ten išnešti švieson per amžių gludumas susitovėjusius viso pikto sluoksnius.

Mes turime ir galime pasidžiuoti artistais, dainininkais, muzikais, o ypač ristikais, bet literatų turime labai nedaug. Todel Antano Tulio pasirodymas šiuo Amerikos lietuvių dvasinio bado metu yra labai sveikintinas.

"TARPININKAS" Mėnesinis leidinys. No. 1. Lapkričio mėnuo 1928 metais. Leidėjas Antanas J. Kupstis, 332 South Broadway, So. Boston, Mass. Tai ir naujiena. Kuomet Amerikoj tiek daug kalbama apie laikraščių netolimą galą štai vienas po kitam išeina nauji. Nesenai Vanagas pradėjo leisti "Margutis", dabar vėl p. Kupstis ėmė lesti Tarpininką. Tiesa, ir leidėjo žody ir pačiame turiny yra labai aiškiai matyti, kad šis mėnesinis žurnalas turės specialų, labai naudingą tikslą teikti lietuviams įvairių patarimų real estate, insurance, mortgičių, rendų bei kitais klausimais, bet turiny randame ir to, ką vadiname desserto: eilučių, smulkmenų, juokų. Leidėjas žada ateityj tą Tarpininką žymiai paįvairinti. Gero pasisekimo.

JAUNIMAS. Lietuvos Jaunimo Sąjungos organas. Eina jau 7 metai Lietuvoje, Kaune Gedimino gatvė No. 38. Kaina 8 litai. Amerikoj 1 5litų, arba $1.50. Žurnaliukas labai turiningas, paveiksluotas turtingai visokiais vaizdais iš gyvo Lietuvos gyvenimo. Šio laikraščio atsakomoji radaktorė p. F. Bortkevičienė. Turinys labai įvairus ir norinti pažinti Lietuvos jaunosios kartos tendencijas bei darbus turėtų šį simpatingą laikraštėlį išsirašyti.

VILNIAUS ŠVIESA. Mėnesinis mokslo ir visuomenės populiaris laikraštis. Adresas: redakcijos Vilnius, Jagelonų gatvė No. 9-3; administracijos: Vilnius, Dominikonų gatvė No. 13, rašant žinoma, reikia rašyti "polskai": Vilno ul. Jagiellonska arba Dominikanska. Laikraščio leidėjas ir redaktorius Dr. D. Alseika. Tai labai rimtas daugiausia moksliniо ir politinio turinio laikraštis, kuriame atsispindi musų Vilniaus lietuvių inteligentų idealai. Be to tame laikrašty telpa ir Vilniaus lietuvių pažangiosios moksleivjos reikalai. Laikraštis laikosi sunkiai finaniškai. Tad turbut nebus reikalo priminti, kad geriausia Amerikos lietuviai galėtų jam pritarimą išreikšti užsiprenumeruodami, o kaina juk nedidelė: $2.00 metams. Kokios medžiagos "Šviesoje" galima rasti, pamatys skaitytojai iš Dr. Alseikos straipsnio, kurį dedame perspauzdinę į "Sandarą".

Pirmas "SANDAROS" KONCERTAS Chicagoj

Kaip saulė, kad išblaško rytmečio rukus bei šmėkšlas ir išbučiuoja savo karštais spinduliais visą gamtą, taip daina – muzika išblaško iš žmogaus širdies bei sielos viską, kas drumščią ir slopina jo gerą upą. Daug žadančią vilti ir nuolatos besiperšančią jam laimę.

Čia motote tą žavingąjį dainių Orfėjų su Eurydicę. Įspėkite, kas užims jų vietą "SANDAROS" koncerte?

Nedelioje, Gruodžio-Dec. 16, 1928

Lietuviu Auditorijoj

3133 South Halsted Street

Prasidės 4 valandą po pietų. **Įžanga $1.00 ir $1.50.**

PATERSONO ŠILKO AUDĖJŲ STREIKAS.

Kadangi Associated Silk Workers turi unijoj, jeigu neklystu, tris skyrius, butent: kaspinų (ribbon), skrybėlėms (juostų hats) bands ir šilkinės medžiagos (broad silk) departamentus, tai šaukiant generalį streiką aukščiau minėti skyriai nutarė visai neiti į streiką, tik broad silk departamentas išėjo streikuoti.

Kaspinų ir skrybėlėms juostų departamentai pasiliko tik streiklaužiauti.

Streikas buvo iššauktas 10 d. spalių mėn. 10 valandą, o unija pasiulė bosams taikytis 15 d. to pat mėnesio ir stumė audėjus kuogreičiausiai atgal į darbą, kadangi kitos dirbtuvės nebuvo išėjusios streikan, ir ant neteisingų susitaikinimų leido audėjams grįžti darban. Tai pas likusius audėjus pradėo pulti upas dėlei to, kad streikuojanti turėjo eiti pas neteisingai susitaikiusias dirbtuves piketuoti. Dalis streikierių pamatę, kad streikas nėra gerai vedamas, pradėjo unijos vadams pastebėti. Vadai labai supyko ir pasidarė streikieriuose dvi frakcijos, kurios susioganizavo kaipo "Left Wing" (kairieji) ir "Right Wing" (dešinieji.) Dešinieji vadina kairiuosius komunistais. Kam esą jiems pastebi jų negerus darbus, kad neduoda tiems ponams laisvai parduoti šilkų bosams darbininkus.

Ir štai del ko taip pablogėjo streiko dalykai ir pasidarė dvi frakcijos. Unijos vadai, šaukdami streiką, visai nebuvo prisirengę gerai streiką vesti. Gerai vedant, šitą streiką buvo galima laimėti, nes nebuvo tokio spaudimo iš valdžios pusės kaip, kad buvo 1924 metais.

Streikas buvo šaukiamas generalis, reiškia visuose departamentuose, o tiktai audėjams algos buvo numuštos. Reiškia visi kiti amatninkai nežinojo kodel reikia streikuoti. Kada šitą viską pastebėjo darbininkai, tai streiko vadai supyko ir pradėjo streikierius stumti į blogiausią padėtį. Dabar mes esame tokioj blogoj padėty, kad jau unijos sekretorius pareiškė neduosiąs pašalpos. Streiko komitetą paleido 13 d. lapkričio. o paroda, kuri turėjo įvykti 17 d. lapkričio neįvyks. Nei šauk, nei plauk.

(Bus daugiau.)

Phone Pullman 5950

Waitches Brothers Korporacija

Real Estate — Paskolos — Inšurinai

10756 Michigan Ave.

CHICAGO

B. A. WAITCHES

Vedėjas

$1000 iki $5000

GYVASTIES APDRAUDA BE MEDIKALĖS EGZAMINACIJOS

Sveikiems žmonėms nuo 17 iki 50 metų amžiaus

Specialiai kontraktai — kreipkitės į mane sužinoti kaip išgauti išmokėtą "policy" į 13 metų, mokant paprastą mokestį.

Jungia investmentą su pilna apdrauda. Su medikale egzaminacija, galima apsidrausti iki $300,000.

KOMPANIJA SU MAŽIAUSIOM IŠLAIDOM AMERIKOJ

Kompanijos turtas — $400,000,000

Esame pasekmingai veikią per 57 metus

Rašykite ar prisiųskite šį kuponą

K. J. PHILLIPS (Fillipovich)

Apdraudos Patarėjas

751 W. 31st St., Chicago

Mieste ofisas

112 W. Adams St.

Be jokių obligacijų iš mano pusės, malonėkite pranešti man apie smulkmenas ir kainas.

Vardas .....

Adresas .....

Gimimo diena .....

Kiek amžiaus .....

Skaitykit ir Platinkit SANDARĄ

Boston, Mass.

Aušriutės koncertas.

Nedėlioje lapkričio 18 d. Lietuvių salėje įvyko E. Aušriutės koncertas, kurį surengė A. L. T. Sandaros 1 apskritys. E. Aušiutė sudainavo apie 14 — 15 dainų, penkias lietuviškai, 10 svetimtaučių kompozicijos. Iš lietuvių kompozicijų dainavo Šimkaus "Kur bakužė samanota" ir "Lopšinė", Miko Petrausko sudainavo "Tykiai Nemunėlis teka", Vanagaičio sudainavo "Aš bijau pasakyti" ir "Aš našlaitėlė". Šalimai Aušriutės koncerte dalyvavo vietinis V. A. Jenkins-Jankauskas. Jis sudainavo "Prologve" iš operos "Pagliocci" Leonvarvallo. Jenkins kaip pirmiau taip ir dabar pasirodė artistiškai ir sugabiai gali dainuoti. Šalimi solistų dalyvavo ir pianistė Ęalniutė. Jinai išpildė kelius kurinius ant piano. Publikos buvo neperdaugiausiai. Gal buti šlapias oras pakenkė.

Gabijos vakarėlis.

Lapkričio 16 d. Sandariečių Kliubo svetainėje įvyko taip sakant sporto — vakarėlis arba amerikoniškai vadinant "Whist party" (Sporto — kortavimo vakaras). Svečių atlankė apie 60 asmenų. Didumoje buvo Amerikoje augusis jaunimas. Lošimą vedė p-lė Kasparaitė. Už išlošimą 16 ponia Jurėnienė gavo pirmą dovaną. Antrą dovaną laimėjo Vileišs, trečią Davulis. Po lošimo buvo šokiai. Šokikams griežė p-lės Kasparaitės, viena pianu antra smuiką. Retkarčiais joms prigelbėjo p-lė Jasinskaitė stygine mandolina. Iš vasaros atostogų "Gabijos" veikimas apmiręs. Tik dabar pradedama šis — tas veikti. Žadama kokią operetę pradėti mokintis. Gabijiečiai pradėkite šį — tą veikti!.. Chicagos "Birutė", Brooklyno "Operetė", Worcesterio "Aušrelė" jau po du koncertu atlaikė. Mes dar nė vieno. Pradėkime judėti!...

Amerikos filosofas Dr. Durant, autorius geros knygos "Story of Phylosophy" 18 d. lapkričio lankėsi Bostone. Čia laikė dvi prakalbas. Vieną, kaip 11 val. ryte Community bažnyčioje, Symphonijos salėje (Community bažnyčia yra laisvų žmonių bažnyčia nepripažįsta sektų, dogmų ir kitokių šventenybių. Joje kas nedėldieni svietiški inteligentai sako prakalbas apie tikybas ir etikos dalykus.) Antrą prakalbą Dr. Durant sakė Ford Hall forume. "Sandaros" korespondentui teko abi pakalbas išklausyti Community bažnyčioje (Simphony Hall) Dr. Durant kalbėjo apie seną Tolstojų ir jo pažiuras. Čia buvo klausytojų apie 3 tukstančiai. Simphonija užpildyta buvo sėdinčiais ir stačiais. Vakare Fard salės forume klausė apie 2 tukstančiai asmenų, taip pat apie 500 asmenų stovėjo. Forume Dr. Durant kalbėjo apie šių dienų progreso tikrenybę ir netikrenybę. Dr. Durant yra talentuotas lektorius. Jo prakalbumas klausytojams nenubosta klausyti kad ir algiausiai kalba.

Lapkričio 19 dieną Lowellio Institute Harvardo universitete klimatologijos profesorius Dr. R. Ward pradėjo skaityti 8-nių paskaitų kursą "Man and his climate" (žmogus ir jo klimatas). Prof. Ward pirmoje paskaitoje nurodė kokią naudą turi žmogystė iš klimatologijos mokslo. Pasirodo, kad žemdirbiams, kariauninkams, jurininkams, namų statytojams, kanalų kasėjams butinas yra reikalas pažinti klimatologiją. Paskaitos gvildena oro apsireiškimus, apima fizio geografijos, geologijos, meterologijos ir ankrapologijos tvarinius. "Sandaros" korespondentas yra tų paskaitų klausytoju. Jeigu kuri paskaita musų skaitytojams bus interesinga, tai korespondentas apie tai parašys.

—"Sand." koresp.

PASIRENKANT

Kas užsirašys "Sandarą" metams čia Amerikoje arba į Lietuvą, tas gaus vieno dolerio vertės dovaną knygomis iš žemiau telpančio knygų sąrašo:

Gadynės Žaizdos drama keturių veiksmų ..... 25c.
Saliamono Sapnas, vieno veiksmo drama ..... 10c.
Svetimas Dievas, drama trijų veiksmų ..... 15c.
Vagis, vieno veiksmo dramatiškas paveikslėlis ..... 10c.
Teisingos Paslaptys, moteriški dalykai ir sekretai .... 25c.
Iš Gyvenimo Bemokslio Mokykloj ..... 10c.
Morališkas Kabolas arba burtų knyga ..... 25c.
Šlėkštų Malonės arba Majuvkos ..... 10c.
Kulturiški Piešiniai .... 25c.
Dvasiški Vadovai ir Parmazonai arba Dievo Rustybė 10c.
Krikšč. ir Socializmas 15c.
Vadas prie Moterystės 10c.
Negyvėlės Meilės pasakų knygelė ..... 15c.
Plaukai, Dr. Karaliaus 10c.
Vadovas ar Mažas Žodynėlis ..... 15c.
Vabalninkėnų Dainos, surinktos nuo lietuvių ..... 25c.
Dainos Vasaros Grožybių 20
Apgailestavimo Balsai, dainų knygelė ..... 15c.
Pasakos Pritikimai Veselios ir Giesmės ..... 25c.

"Sandara metams Ameri koje $2.00 į Lietuvą ir kitas šalis užsienyj $3.00. Taigi, kurie užsirašys "Sandarą", gaus $1.00 vertės iš virš pami nėtų knygų. Siųskite užsakymus šiuo antrašu:

M. G. VALASKAS,
373 Kensington Ave.,
Chicago, Ill.

BROLIŲ KRUGELIŲ

Seniausia MINKŠTŲ GĖRIMŲ IŠDIRBYSTĖ

Visoj Connectituc valstijoj. Pristatom visokius gėrimus kur tik kas reikalauja, kaip tai: balianis, vestuvėms, krikštynoms ir tt. Reikale kreipkitės pas

BROOKLYN BOTTLING CO.
47 Drayer ave. Waterbury, Conn
Telephone 1418
(1-29)

APTIEKA!

Noriu Supažindinti Lietuvius Su Žemiau Parodytoms Prekėms, Jų Vertę Patirsite Vartodami.

Mes Garantuojame Jų Gerumą!

JATUL'S TREJANKOS, pakelis.. ..... 50 c.
(Lietuviškai: Trejos Devynerios)
VALERIJONO LAŠAI, bonkelė ..... 35c.
EDAK ..... 50 c.
(Vaistas Gydo Galvos Skaudėjimą)
Lietuviški Cigarai Lietuvių išdirbystė ir savastis
STOUGHTON SMOKERS už baksą 50 cigarų $4.00
" " už baksą 5 cigarai 50c
Importuotas iš Lietuvos Muilas
RADIOZA Muilas dėžutė .... 50 c.
LELIJOS PIENO Muilas $1.00

Mums reikalingi agentai, atsišaukite,—turėsite gerą uždarbį! Reikalaukite Musų Prekių. Persiuntimą Apmokam. Adresuokite:

P. A. JATUL, (JATULIS)
Vaistininkas
813 Washington St. Stoughton, Mass.

Aleksander Slowik
VAISTINĖ
Mes prirengiame vaistus atsargiai su aukštu patyrimu
7441 W. WARE AVE.
DETROIT, MICH.

Valandos:
9 iki 12, 1 iki 5, 6 iki 8.
Seredomis tik nuo 9 iki 12.
Subatomis vakarais ir šventadieniais ofisas uždarytas. Speciališki susitarimai daromi.

Dr. M. Vincent Casper
(KASPARAVIČIUS)
DENTISTAS

Persikelia naujon vieton, kur pildis savo profesijos pareigas užsiimdamas abelna dentisterija, inimant ir X-Ray
511 BROADWAY SO. BOSTON
Tel. SOUth Boston 0823
(Šale Dr. Jakmauh ofiso)

STRAND LUNCH

Perėjo į naujas rankas ir dabar naujas savininkas teikia šviežiausius ir geriausius valgius, kur kiekvienas bus patenkintas. Užeik ir persitikrink.

STRAND RESTAURANT
304 BROADWAY
SOUTH BOSTON MASS.
Albert Helgerman, Sav.

Telefonas S. B. 0441
Lietuvys Advokatas
VEDA VISOKIAS PROVAS kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo
PRANAS J. KALINAUSKAS
384 Broadway So. Boston, Mass
Gyven. vieta 1662 Columbia Rd.
So. Boston, Mass. Tel. S B 1882

A. P. DAVULIS
REAL ESTATE & MORTGAGES
366 Broadway, Room 1
Tel. 2027
So. Boston, Mass.

Telepohne S. B. 2445
DR. J. C. LANDŽIUS
373 BROADWAY
Kampas E Street
Viršui šidlausko aptiekos
Val. 9—9.

Namų telef. Univ. 1463-J
A. O. Šalna
(SHALNA)
Lietuvis Advokatas

Baigęs du Universitetu, Cornell University su A. B. G., Washington University su L. L. B.

"Darbininko" Name (2-ros lubos)

366 W. BROADWAY
So. Boston. Tel. S. B. 3520

Tel. So. Boston 0502
Paul J. Jakmauh, M.D.
(Jakimavičius)
509 EAST BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Tel. University 1768-J
LIETUVIS PENTERIS
JOHN R. GUDLEVSKI
12 Merrill st., Cambridge, Mass.
Pentinu, popieruoju ir dekoruoju iš lauko ir vidaus.

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akių Specialistas
399a BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

B. KONTRIM
LIETUVIŠKAS CONSTABLE
Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the Peace
545 E. BROADWAY
Tel. S. Boston 0605
Gyvenimas 120 Marine Rd.
Tel. S. Boston 2483-W
So. Boston, Mass..

Telefonas S. B 28-05-R
Lietuvis Optometristas
Išekzaminuoju akis, priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D
447 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 1370
TWO JOES'
AUTO REPAIR SHOP
Taisom visokius karus ir parvežam nuo kelio sugedusius. Turime ilgų metų patyrimą ir kiekvieną musų atliktą darbą kopilniausia gvarantuojame.
TWO JOES' AUTO REPAIRING SHOP
Joe Kapochunas ir Joe Barnie
(Broadway Garage)
543 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Laisniuotas KARPENTERIS
Turiu miesto leidimą (license) budavoti naujus namus ir remontuoti senus. Taipgi pentinu iš oro ir vidaus. Kreipkitės sekančiu antrašu:
FRANK ZOKAS
16 Glenside Avenue
Jamaice Plain, Mass.
Tel. Jamaica 1891-J

Ieškome žmonių

SU $5,000, KURIE INTERESUOJASI JUDAMŲ PAVEIKSLŲ BIZNIU

Judamieji paveikslai yra davę milionus tiems, kurie įvesdino savo pinigus. Štai gera proga ir tau įvesdinti savo pinigus dabar.

Kreipkitės pas:

J. G. STRIGUNĄ
Columbia Tneatre Co.
62 PLEASANT ST. DORCHESTER, MASS.
Tel. Columbia 4250

Specialis Nupiginimas

Norėdami Pasitarnauti Lietuviams, Darome Specialį Nupiginimą Ant Visokių Rakandų.

DIDŽIAUSIAME PASIRINKIME TURIME:

PARLOR, DINING IR BED RUIMIŲ SETUS

Įvairių lovų, kamodžių, stalų, kedžių, aisbaksių, pečių, keričių, matrasų, klijonkių, karpetų ir tt.

Užeikite ir persitikrinkite, o pirkdami daug pinigų sutaupysite. Mes priimame senus rakandus išmainydami ant naujų, Pristatome rakandus ir į Bostono apielinkės tolimesnius miestus. Kurie iš toliau atvažiavę pirks tiems kelio lėšas apmokėsim. Lietuvių krautuvė lietuviams tinka miausiai patarnaus. Užprašom visus užeiti ir pasikalbėti. (34)

LITHUANIAN FURNITURE CO.
326—328 Broadway, So. Boston, Mass.
TEL. SO. BOSTON 4618-W
Duodame ir ant išmokėjimo. Atdara vakarais iki 7:00 val.

Tel. S. B. 1654 W
DR. R. CHERNIAK
Dentistas
Visas darbas garantuotas už prieinamiausią kainą
392 BROADWAY
Tarp E ir F st. S. Boston, Mass.
Valandos nuo 9:30 ryto iki 9 vak.

TITUS P. GREVIS
ARKITEKTAS IR INŽINIERIUS
Budavoju namus pagal užsakymą, padarau visokius plenus, išmieruoju žemę, gaunu permitus del garadžių, darau viską pigiai, gerai ir gražiai. Bile reikalais užeikit pas mane, patarimai uždyką.
395 BROADWAY, SO. BOSTON.
Tel So. Boston 2340

EXTRA AUTOMOBILISTAMS
Atidariau naują vietą taisyti automobilius. Esu seniausias iš lietuvių tame amate, So. Bostone ir turiu daug patyrimo ant visokių mašinų.
Taipgi parduodu naujus Studebaker ir Erskine.
BAY VIEW MOTOR SERVICE
Peter Trečiokas, savininkas
1 Hamlin st. Kampas E. 8th St. South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 1058

Garadžiaus Telefonas So. Boston 0777 — Stubos Telefonas So. Boston 1463-J
PARKWAY AUTO SERVICE
SAVININKAS VIKTORAS VAITAITIS
Parduodam naujus Studebaker'us ir Erskine'us. Taipgi taisome visokios išdirbystės automobilius. Paarduodame Gulf ir Sinclair gazoliną. Parvežam nuo kelio sugadintus automobilius, teikdami geriausį patarnavimą už prieinamiausią kaina. Visuomet kreipkitės pas mus o busit užganėdinti.
415 OLD COLONY AVENUE SOUTH BOSTON, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSĮ PASKUTINĮ PATARNAVIMĄ
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius, O už vaikus nuo $20 ir augščiau. Patarnauja gražiai ir pigiai.
OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS:
820 E. 6-TH STREET SO. BOSTON, MASS.
Tel. So. Boston 4486

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsimenkite, jeigu pirksite pas mus sučėdysite pinigus ir sveikatą. Teikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai dykai.

D. CABITT
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

Real Estate

A. J. Kupstis
332 WEST BROADWAY SO. BOSTON, MASS.
Tel. South Boston 1662—1373

REAL ESTATE — INSURANCE

ANT PARDAVIMO

Nepaprastai gera proga įsigyti gerą kampinį namą bizniui. Kampinis namas, krautuvė ir du kambariai prie krautuvės. Dvi šeimynos virš krautuvės po 4 kambarius. Namas visai naujai pertaisytas. Kaina tik $6,500.

Trijų šeimynų medinis namas 4-4-4 kambariai, gesas, elektra, skalbynės, pijazai. Kaina 5,500. Savininkas sutinka mainyti ant farmos apie 20 arba 25 akerius žemės, kur yra arba galima laikyti karves.

Geras biznio kampas, City Point. Šešių šeimynų muriniai namai, bekernė ir krautuvė. Labai gera kaipo bizniui taip ir gyvenimui vieta. Kaina $25,000. Sutiktų mainyti ant neblogo dviejų šeimynų namo.

Vienos šeimynos, šešių kambarių namas, elektra, maudynė, šiltas vanduo. Įnešti reikia tik $400. Kaina $2,400, lengvos išlygos.

DORCHESTER

Trijų šeimynų mediniai namai su visais įtaisymais. Kaina $10,500.

NORTH WOBURN, MASS.

Devynių kambarių medinis namas, ti 10 m. senas galima gyventi vienai arba dviem šeimynoms, su visais įtaisymais, išskiriant šilumą, yra 4,000 pėdų žemės, vištininkai ir t. t. Kaina $4,500, įnešti reikia apie $800, lengvos išlygos.

SO BOSTONE parsiduoda Groserně ir Bučernė. Senai išdirbtas biznis, jeigu nuo $700.00 iki $800.00 į savaitę. Kreipkitės tuojaus. Kaina $3,900.

BARBERNĖ IR POOLRUIMIS.

Vienintėlė tokia įstaiga didžioj lietuvių apgyventoj kolonijoj, Bostono apielinkėj, kreipkitės tuojau, parsiduoda pigiai.

PRIEINAMIAUSIA PROGA KIEKVIENAM

INSURANCE

Inšiurinu ir ant ĮŠMOKESČIO (Tik Mass. valstijoj) Automobilius, forničius, namus stiklus, sveikatą, gyvasti ir t. p.

Parupinu pinigus delei morgičių ant namų ir farmų Bostone ir jo apielinkėse.

Jeigu turite pinigų, kuriuos galėtumėte paskolinti gaudami gerą nuošimtį ant pirmų arba antrų morgičių, praneškite man.

Užlaikau taipgi LAIVAKORČIŲ PARDAVIMO IR PINIGŲ SIUNTIMO SKYRIUS

Parduodu ANGLIS IR MALKAS ANGLIS ŠIUOMI TARPU ATPIGO, PIRKITE DABAR. Pristatom netoliau kaip 12 mailų nuo Bostono

Turiu daugybę namų, farmų ir biznių ant pardavimo ir mainymo kurių čia negalima suminėti.

VISOKIAIS REIKALAIS
Galima kreipties ypatiškai, laišku arba per telefoną

OFISO VALANDOS
Nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Jau išėjo iš spaudos naujas mėnesinis žiurnalas

"TARPININKAS"

Pašvęstas naudingiems patarimams apie Real Estate, Apdraudą, Mortgečius ir kitus nejudinamo turto reikalus. Pilnas įdomių ir įvairių pasiskaitymų. Reikalaukite tuojaus, mano ofise. Iš toliau siųskite 5 centus, krasos ženklu, persiuntimui.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly

Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America
373 East Kensington Ave.
Chicago, Illinois

Editorial Office:
3331 So. Halsted Street
Telephone: Boulevard 0406

Business Manager Matas Bieksha

SUBSCRIPTION RATES:
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entry as second-class matter applied for at the Post Office at Chicago, Illinois, under the act of March 3, 1879 or August 24, 1912.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3331 So. Halsted Street, Chicago, Ill
Telefonas: Boulevard 0406
Užsisakymo kaina:
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyj metams $3.00

Redakcijos Straipsniai.

KAS SU KARALIAUČIAUS DERYBOMIS?

Stebėtinu ramumu praėjo paskutiniosios Lietuvos ir Lenkijos derybos Karaliaučiuje. Nei Lietuvos spaudoje berandame didelio įtempimo, nei užsienio spaudoje žinių. Tartum, kad jos taip paprastas dalykas, jog ir kalbėti nebeapsimoka. Nors jokių žinių neturime apie tų derybų eigą nei pabaigą, bet ir be jų galima pasakyti, kad FORMALIAI jos nieko naujesnio ir neįneš į esamą padėtį, o bus tik paprastu pareigos atlikimu. Lenkų Holuvko kažkokiais tikslais "viešėdamas" prieš derybas RYGOJE, papasakojo, kad apie Karaliaučiaus derybas jis nieko negali pasakyti, nes Lenkija jokių naujų pasiulymų neturinti, ji jau priėjusi prie paskutinės nusileidimų ribos (!), todel nežiurint savo neapsakomo taikingumo, nieko daugiau negalinti bepadaryti... Beabejo, ne kitoks galėjo buti ir Lietuvos pareiškimas. Tad "formaliai nieko ypatingo".

Bet mums čia prisimena viena pasaka, kaip venas piemuo vis mėgdavo gąsdinti kitus, šaukdamas, kad vilkas avis piauna, ir vieną kartą vilkas tikrai užpuolė jo avis, ir nors piemuo rėkė šaukė, bet nieks nebesimodėjo.

Panašiai atrodo Lietuvos oficialinių sferų politika. Pradžioje visuomenę kiek gąsdinta karo pavojais su lenkais, dabar viskas tylu, ramu, rodos visi tie pavojai liko tik istorijos pasaka. Deja, neatrodo, kad jau Lietuva ir lietuviai galėtų taip ramiai liktis. Ana spausdinamasis straipsnis iš Lietuvos valdžios oficiozo "Lietuvos Aido" rodo, kad Lenkija kaž ką planuoja, bet tuos jos planus stengias uždailinti kaž kokiomis ukrainiečių kombinacijomis. Tuo tarpu "Lietuvos Žinios" visai iš kito atžvilgio štai kaip rašo:

Užsienių spaudos žiniomis, Zaleskis ir Holuvka ilgai tarėsi su Pilsudskiu Karaliaučaus derybų klausimu.

Nesunku įspėti, kad lenkų delegacija švelnioje diplomatiškoje formoje, su atatinkama įžanga, pastatys Lietuvos atstovams tą patį klausimą, kurį Pilsudskis jau kartą buvo asmeniškai pastatęs p. Voldemarui. Mes nežinome, koks bus Lietuvos delegacijos atsakymas, bet iš ankščiau buvusio precedento galima numatyti.

Karaliaučiaus derybos lenkams yra medžiaga, kurią jie operuos guodžio m. Tautų Sąjungos Tarybos posėdyje. Lenkuva pastatyti visoje platumoje tuomet žada ginčą su Lieje.

Reikia pripažinti, kad laikas užsienio politikoj dirba ne musų naudai. Nesusipratimai su Latvija ir Estija tik pabrėžia tą musų izoliacijos padėtį, kurioje paskutiniuoju laiku atsidurė Lietuva.

Lenkams tik lieka išnaudoti visas nepalankiai susidėjusias Lietuvai aplinkybes ir musų diplomatų klaidas, kad palenktų Tautų Sąjungą priimti griežtesnį nutarimą.

Tuo gi tarpu lenkai stengias turėti laisvas rankas. Pilsudskis keliavo į Rumuniją ne vien tik sveikatos pataisymo reikalais. Rumunijoje buvo aptarta visa eilė klausimų, kurie lieča Rytų Europos izoliavimą nuo SSSR įtakos.

Pasak sovietų ir kitų spaudos, esąs ruošiamas naujas Europos valstybių "sąmokslas prieš SSSR." Tiesa, SSSR spauda šiuo reikalu perdeda. "Sąmokslo" nėra, o yra pastangos naujais budais SSSR pažaboti ir įkinkyti ją į Europos kapitalo vežimą arba, negalint to padaryti, sukelti SSSR vidaus karą ir prieiti prie jos išdalinimo ir sudarymo eilės respublikų. Pagalba tam vidaus karui yra ruošiama.

Susikurusi SSSR, kreditorių sąjunga, į kurią įeina net Vokietijos kapitalas, yra pradžia tos naujos Europos akcijos prieš SSSR.

Lenkai gerai žino, kad ištroškusi kreditų SSSR turės visur nusileisti, kad tik jos santykiuose su Europa nekiltų naujų komplikacijų. Gali buti vienas tokių kompromisų bus laisvos Lenkijos rankose Rytų Europos politikoje.

Anglus ir prancuzus skatina griežtesnių žygių imtis ir naujos numatomos vakarų Europoj politinės kombinacijos.

Sustiprėjusi Vokietija gali stoti su rytais prieš Vakarų Europos politiką. Todel vakarų politikai nori stabilizuoti sau tiškiai palankų buferį prieš SSSR ir turėti pajėga prieš Vokietiją.

Gale norisi atkreipti skaitytojų dėmesį į žemiau dedamą žinią, kaipo patvirtinančią aukščiau išdėstytus išvadžiojimus:

Lenkų spauda praneša, kad Varšuvon ir Bukarestan vėl atvyksta Prancuzijos generolas Leronas, artimas Fošo draugas. Jis tęsiąs toliau derybas, kad sudarytų Prancuzijos, Lenkijos ir Rumunijos sąjungą.

Kaip žinoma, jis nelabai senai lankėsi vidurio Europos ir Balkanų valstybių sostinėse ir tie jo vizitai davė progos bolševikams tvirtinti, kad prieš Sovietus sudaromas frontas, kuris tęsis nuo Juodųjų jurų iki Šiaurės lediniuotojo vandenyno.

Sąryšy su nauju gen. Lerono lankymusi, Sovietų Rusijos spauda vėl pekėlė lermą, nurodydama pavojų Europos taikai.

Lenkų spauda rašo, kad Leronas važinėja tikrai sąjungos reikalais.

APŽVALGA

KEISTI APSIREIŠKIMAI KENOSHA, NEW BEDFORDE IR PATERSONE KOMUNISTŲ IR ŠNIPŲ TALKA KAPITALISTAMS PRIEŠ DARBININKUS.

Kokiais amatais verčiasi Amerikos ir Europos komunistai.

Pastarosios savaitės komunistams Europoje ir Amerikoje atnešė tokių netikėtų smugių, kad nejauku po to ir į jų veidus bepažiurėti.

Atidengimai Amerikoje apie komunistų talkavimą kapitalistų šnipams prieš darbininkus padeda išspręsti ir kitose šalyse komunistų rolę įvairiuose darbininkų judėjimuose.

Nelabai senai dar musų lietuviškieji komunistai — bolševikai lojojo "Sandarą", kad ji aprašydama Austrijos sostinėj Vienoj įvykusias suirutes ir komunistų rolę tose suirutėse, išsireiškė, kad kaži kodel visur, kur tik darbininkai pradeda judėti del savo teisių ar ekonominių interesų komunistai — bolševikai, tuojau stengiasi darbininkų judėjimą — demonstraciją ar streiką išprovokuoti, su kelti riaušes ir padaryti taip, kad butų kraujo, muštynių ir paskui nekaltų darbininkų areštų.

Atidengtoji Amerikos komunistų rolė Amerikos mainierių tarpe patvirtina ir išriša visus tuos įtarimus. Iš sugautojo laiško rašyto vieno šnipo savo biurui į New Yorką, kurio tekstas lietuviškame vertime buvo įdėtas pereitame "Sandaros" numery paaiškėjo, kad tą garsiąją komunistinę organizaciją "SAVE THE UNION" suorganizavo kapitalistų pasamdyti šnipai ir komunistai per savo "Daily Worker", per mitingus ir per musų lietuviškų komunistų laikaščius tą šnipų provokacinį sutvėrimą visomis išgalėmis rėmė. Visa ta biauri organizacija "Save the Union" buvo įsteigta su tikslu, kad sugriovus United Mine Workers of America, kurios angliakasyklų savininkai tikrai bijojo. O kaip griausmingai ir musų bolševikai rėkė prieš "Lewis'o mašiną" (Lewis yra tos U. M. W. of A. prezidentas) ir kaip šaukė, kad jau susiorganizavo "nauja mainierių unija, ta "Save the Union", ta šnipų provokatorių padaras. Gal but musų lietuviškieji komunistai čia nekalti, gal but jie nežinojo, kam tarnauja, bet tuo nemažiau jie turi matyti, kieno interesams tarnauja komunizmas ir kam padeda jie...

Štai kitas raktas į naują paslapties kamarą. Ką tik Kenosha suimtas žmogus pavarde Leslie Zales iš Chicagos besiunčiant areštuojantiems streikieriams darbininkams provokacinius laiškus, kuriuose darbininkai kurstomi prieš jų streiko vadą L. F. Budenzą. Suareštuotasis tardomas prisipažino esąs atsiųstas iš privatinio šnipų biuro O. G. Williams Chicagoje su tikslu suprovokuoti ir suardyti streiką. Tas antras niekšas savo provokacijomis jau daugelį darbininkų įkišo į kalėjimą, organzavo bombų mėtymą, muštynes, susirėmimus su policija ir t. t.

Panašus aktai ir provokacijos gausiai buvo daromos New Bedfordo darbininkų streike, kur taip jau darbininkams teko skaudžiai nukentėti ir streiką pralaimėti. Panašių ekscesų buvo gausiai didžiajame mainierių streike. Žinome, kad visuose tuose neramumuose labai aktingai dalyvavo komunistai. Kiek jie turėjo sąmoningo ar nesąmoningo kontakto su kapitalistų šnipais, nėra žinoma, nes nepavyko kito tokia dokumento, kaip tas New Yorko šnipo laiškas pagauti. Tačiau vienas tokios rušies faktas išriša ir kitų tam panašių kilmę.

Kad komunistams nebe darbininkų gerovė rupi, tą tiesą senai jau pastebėjo akylieji darbininkai ir štai Anglijos, Prancuzijos, Vokietijos darbininkai niėko su bolševikais nebeturi bendra. Kad jie neklydo patvirtina dar vienas didelis atidengimas Čekoslovakijoj; apie kurį skaitytojai pamatys apžvalgoj.

APŽVALGA.

Sensacinė byla Čekoslovakijoje. Čekoslovakų komunistus užlaiko Stalinas. Revoliucija už aigą. Papirkimas socalistų. Darbininkų protestai. Kova del aukso maišo. Bendri šmeižtai.

Pragoje prasidėjo įdomi byla, kuri žada atidengti plačiai publikai komunistinių rumų paslaptis.

Savo laiku Goliafas, pats buvęs komunistas, išleido brošiurą, kurioje faktais įrodinėja kad čekoslovakų komunistų partijos centras yra Maskvos samdinys. "Pravo Lidu" perspausdino iš kalbamos brošiuros ištraukas.

Goliafas kaltina komunistus, kad jie dirba už rusų iždo pinigus, skelbia obalsius į kuriuos patys netiki ir tik mulkina darbininkus. Komunistinis judėjimas Čekoslovakijoje prasidėjęs iš 33 atvežtų iš Rusijos briliantų, kurie buvo parduoti už 1,650,000 kronų. Komunistai visą laiką gaudavę iš SSSR pinigus ir auksinius daiktus turėdami pakankamai lėšų, jie darė pastangų papirkineti atskirus socialistus, kad dezorganizuotų jų partiją. Pinigų pagalba komunistams pavyko suskaldyti Čekoslovakijos socialdemokratus.

Komunistų vadai nesigailėjo pinigų ir švaistėsi jais į visas pasaulio puses: samdydavo puikius butus, gerdavo ir puotaudavo. Pasak Goliafo "komunistų vadai gyveno kaip bajorai, turėdami iki valiai vyno, moterų ir automobilių." Toks "vadų" gyvenimas iššaukė protestą iš komunistų darbininkų pusės ir buvo paskirta tardymo komisija, kuri susekė pinigų vogimą ir eikvojimą bet "pasaulio revoliucijos labui" paslėpė tamsius "vadų" darbus. Kai Čekoslovakų partija buvo oficialiai organizuota, iš Maskvos pasipylė aukos kaip iš gausybės rago. Pragos komunistai gavo 1 milijoną, Libereco 500,000 kronų. Zinovjevui atsistatydinus, maistpinigių doza čekoslovakų komunistams buvo sumažinta iki 1,800,000 kronų į metus.

Del pinigų tarp čekoslovakų komunistų ėjo aštri kova. Atsirado net frakcijų, iš kurių labiausiai pagarsėjo "gryni leninininkai". Vadai kaltino kits kitą vogimu, rašė donosus į Maskvą, šmeižė. ir t. t.

Taip komunistas Ilek kaltino Hakeną, kad jis už partijos pinigus "įsigijo meilužę" ku riai nupirko brangenybių už 30,000 kronų. Hakenas prikišė Lelelkui, kad jis pats išeikvojęs "slaptą fondą" "svetimai pačiai nusipirkti" ir t. t. ir t. t. Komunistinėse peštynėse iškilo į aikštę visi jų vadų tamsus darbeliai. Pasirodo, kad vagys, paleistuviai, eikvotojai ir sąskaitų padirbėjai vadovavo apgautiems darbininkams ir už atlyginimą provokaciniu budu stumė juos demonstruoti su komunizmo obalsiais ir kelti riaušes, kurios ne kartą baigėsi kraujo praliejimu.

Taip buvo daroma "socialistinė revoliucija" Čekoslovakijoje.

GARSINKITĖS SANDAROJE

APSOLIUTIZMAS IR PARLIAMANTARIZMAS. PRODUKCIJOS KOKYBĖ

Politinės partijos ir jų atsiradimas.

Kuomet pažvelgiame į tautų valstybinį rėdą, tai matome jog kiekviena kulturinga ir demokratinga tauta turi politinės partijas. Nėra tos tautos pasaulyj, kurioje nėra politinių partijų. Tik viduramžio gadinėje, kuomet tautos buvo valdomos despotų, karalių, tuomet nebuvo partijų, karaliai ir augštasis privelegijų luomas neleido žmonėms rupintis ir tvarkyti savo politinius, ekonominius ir kulturinius reikalus. Tais viduramžio laikais karalius buvo visagalis valdonas, kaip jam patiko, taip jis šalį ir joje gyvenamus žmones valdė. Tuos viduramžio laikus nunai vadiname absoliutizmo, despotizmo, nekulturingų gadyne.

Panaikinus absoliutizmą ir vedus parliamentarizmą, pasikeitė tautų vidujinis valstybinis rėdas. Parliamentarizmas davė žmonėms teisės valdyti, savo kraštą ir kartu savo individualius reikalus pagal jų norą. Ši valdymosi forma iki tiai dienai yra žinoma geriausia delto, kad visi šalies piliečiai turi balsą, gali pasisakyti, kas jų gyvenimo reikalų suvarkymui yra reikalinga. Pagal parliamentarizmo valdymo formą piliečiai išsirenka iš savo tarpo valdininkus, iš kurių sudaro sau vyriausybę. Ji priklauso nuo krašto piliečių. Todel parliamentarizmą žinome kaipo demokratinę valdymo sistemą.

Politinių partijų atsiradimo priežastis yra aiški. Kiekvieneje tautoje žmonių draugija susideda iš įvairių luomų žmonių, jų politinė idealogija, ekonominis ir socialis gyvenimas yra nevienodas taip kaip jų protinis ir fiziškas tobulumas nėra lygus. Vieni yra turtingi, kiti biedni, vieni kilę iš paprastų darbininkų ir valstiečių, o kiti iš turtingų, tatai žmonių gyvenimo abelni interesai turi nevienodas ambicijas, žmonių profesija ir gyvenimo karjiera sudaro skirtingą idealogiją arba skirtumus jų pageidavimuose. Todel žmonės grupuojasi į grupes įvairiais gyvenimo sumetimais, organizuojasi ir per organizaciją reiškia savo pažiuras į abelnus gyvenimo reikalų klausimus, susidaro skirtingas opinijas.

Tokis žmonių grupavimasis yra vadinamas politinėmis partijoms. Kiekvienoje demokratiškoje tautoje politinės partijos vaidina svarbią rolę krašto vidaus politikoje, jos atstovauja tam tikras šalies piliečių grupes, politinės partijos konkuruodamos ir siekdamos žmonių paramos laike rinkimų, tengiasi iškelti svarbiausias gyvenimo problemas ir įdėti jas į politinę savo platformą, dant šaly ir piliečiams padarius daugiau naudos. Toks politinis judėjimas suinteresuoja žmones, priverčia kiekvieną pilietį protauti, kitais žodžiais sakant, politinės partijos pasumėjo politinį progresą pirmyn.

Kol nebuvo politinės laisvės pasaulyj viešpatavo stagnacija. Žmonių ekonominis ir kulturinis gyvenimas nežengė taip sparčiai kaip dabar, kuomet yra politinė laisvė spausdintam žodžiui ir susirinkimams. Tik po atsiradimui parliamentarizmo tvarkos pakilo tautų apšvieta ir pribrendimas, pakilo domėjimasis įvairiais tautiniais reikalais.

Po pasaulinio karo buvo tikėtasi jog bus padarytas galas politiškam absoliutizmui, nes jeigu ne tas politiškas absoliutizmas, kuris buvo galingas Europoje, tai pasaulinio karo nebutų sulaukta. Jeigu Europos tautos butų turėję demokratinį parliamentarizmą, jos butų išvengę to karo katastrofos, kurioje žuvo milijonai žmonių ir bilijardai turto. Pasaulinio karo išprovokavime yra kalti absoliutizmo šalininkai — monarchai ir jiems lygus despotai didžiunai.

Tiesa, pastarasis paaulinis karas perorganizavo Europos tautų politinį tautinį gyvenimą, daugelis tautų pasiliuosavo, atgavo nepriklausomybę, be to, nusikratė absoliutizmo sugriovė šimtmečių senumo despotų sostus, vienok liaudis šalininkai politinės laisvės ir demokratiškos valdymosi formos nepasiekė galutinos pergalės. Nunai Europoje senose ir naujai atgimusiose valstybė absoliutizmo reakcija viešpatauja.

Imant domėn musų seną tėvynę Lietuvą, kurį buvo sulaukus ne tik nepriklausomybės, bet politinės vidaus laisvės, kurioje žmonės buvo pradėję savistoviškai demokratiškai valdytis, įvyko staigi atmaina: Lietuva vos po aštuonių nepriklausomų laisvų metų vėl nugrimzdo į absoliutizmą delto, kad Lietuvoje absoliutizmo šalininkai naudodamiesi demokratine politiška laisve rengė demokratijai mirtingą smugį. Šiais absoliutizmo šalininkais buvo ir tebėra Lietuvos dvasiškasis kunigų luomas. Kunigai, nepajiegdami išlaikyti liaudį klusnume, negalėdami ją patraukti linkui savęs, ir monopolizuoti savo klerikalinę partiją ir per ją valdyti šalį, eksplotuoti jos turtus ruošėsi atstatyti despotišką absoliutizmą Lietuvoje.

Del tokios politinės tendencijos netenka ginčytis, nes yra pakankamai įrodomų faktų. Kiekvienas gerai supranta, jog kunigai gyvendami prie demokratinės valdymo systemos nepasitenkino savo materialiu lobiu. Apart šių tendencijų jie dar matė kitą pavojų savo interesams; jie suprato, kad prie demokratinės tvarkos kils piliečiuoe kulturinis pažangumas, apšvieta. Kuomet šalies piliečiai pasieks aukštą kulturos laipsnį, tuomet nesiseks pelus ant aukso mainyti. Jie iš praktikos ir politinės istorijos žinojo, kad palaikyti žmones tamsume ir trumparegystėje galima tik tada, kada šalis valdoma absoliutizmo metodais.

Tatai šiandieninė Lietuvos pilitinė padėtis paeina nuo klerikalinės politikos. Jeigu kaltiname demokratijos šalininkus už jų nesugebėjimą, neatsargumą išlaikyti demokratinę tvarką ir didžiumos žmonių jiems pasitikėjimą, tai labiau reikia smerkti absoliutizmo šalininkus, kurie savo politinėms konspiracijomis privedė Lietuvą prie dabartinės despotiškos arba absoliutiškos tvarkos ir tautinės stagnacijos.

Bet nereikia nusiminti, absoliutizmo dienos atgyventos, XX amžiaus gadynėje liaudis nėra tiek pakantri kaip viduramžių laikais.

Trokštame, kad Lietuva ramiu evoliucijos keliu atgautų savo laisvę, tačiau turime buti susirupinę, kad gali ir liudniau atsitikti, jeigu Lietuvoje absoliutizmo šalininkai neatsižvelgs į tai, nesistengs prašalinti politišką reakciją, jei negrąžins žmonėms jų pilietiškos laisvės teises.

Mes Amerikos lietuviai gero velindami savo broliams ir musų senai tėvynei Lietuvai, privalome daryti įtaką į valdomas sferas Lietuvoje ir ta įtaka prašalinti pavojų. Musų pareiga veikti toje linkmėje idant butų atstatyta Lietuvoje demokratinė parliamentarizmo tvarka.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros užduotis yra visu pirma rupintis tautos gerovės reikalais, tatai visi Sandariečiai privalome buti aktingais, musų geriems norams pritarsplati visuomenė ir rems musų darbus. Sandariečiai kaipo tautinės liberališkos dvasios žmonės privalome nenusigrįžti nuo Lietuvos ir jos žmonių, priešingai, mes ir musų viengenčiai Lietuvoje privalome buti artimai bendrais ryšiais ri šami. Tautinės vienybės idealogija turi buti musų obalsiu ir politiška tikyba.

—V. M. Mindaugietis.

APIE LIUDNĄ ARTIMĄ ATEITĮ LIETUVOJE.

"Musų Balsas" rašo:

Kaip jau žinome, labiausiai nukentėjęs kraštas yra šiaurinė Lietuva (Rokiškio, Mažeikių, Šiaulių, Biržų, Panežio, Raseinių, Kėdainių ir iš dalies Ežerėnų apskritys). Tose vietose metai yra nepaprastai prasti. Žmonės neatsimeną kito tokio nederliaus.

Del didelių lietų vasarojus beveik visur buvo suvėluotas pasėti. Del šalto oro ir suplaktos žemės, menkai išaugo, o dabar, del lietingo ir šalto rudens, negali buti suvalomas. Labai daug vasarojaus stovi laukuose sukrauti į kupečius.

Dobilai ir šienas taip pat nedavė gerų vaisių. Šieno beveik per pusę mažiau, kaip pernai. Dobilai daugelyje vietų iššalo; pirmamečiai neužderėjo. Todel jau dabar ūkininkai stengiasi išparduoti arklius, karves, nes jokiu budu neišmaitintų per žiemą. Kitur iš 7 karvių pasilieka 2—3. Arklius taip pat mažina. O kainos — pigios. Ir nėra kas perka. Priseina pusvelčiui atiduoti.

Manyta, jog ukininkams paspirties duos linai. Bet jau paaiškėjo, jog pluoštas bus visai menkas, o daugelis nė sėmenų negaus, nes nespėjo: raunami žali.

Daržovės, ypačiai runkeliai, atrodo ne į save panašios. Bulvės supuvo, o kurios išliko, tai tokios mažutės teužaugo, jog skaudu pažiurėti. Net sėklos daug kas nebesurenka. Joms pakenkė ir rugsėjo mėn. šalnos. Todel gyvulininkystės neturės jokio moterialinio pagrindo.

Su žiemkenčių sėja — taip pat liudni dalykai. Dar apie 30 procentų neįsėta. O kur ir pasėta, tai vos sudygę arba visai nesudygę. Kas iš jų bus — dievai žino.

Dirvos liks nesuartos, nes įbristi negalima. O pavasarį, be arklių, — negi išdirbsi gerai žemę?

Vienintėlis išganymas — tai žiemkenčiai (rugiai, kviečiai). Jų palyginti kiek didesnis derlius. Tačiau ir čia nereikia džiugauti: grudas lengvas.

Tautininkai giriasi, kad esąs didelis biudžeto perteklius. Jeigu jis yra, tai jis čia turėtų buti suvartotas, nes jeigu valdžia laiku nesušelps nukentėjusių ukininkų, tai pasekmės to gali paskui ilgam laikui atsiliepti.

LIETUVOS APRAŠYMAS SUOMIŲ LEIDINY.

Žinoma Suomijos knygų leidykla Otava išleido savo puikiai iliustruoto leidinio "Maapallo" (Globus) VIII tomą, kuriame yra daug straipsnių apie Rytų Europos valstybes. Tarp kita ko yra prof. J. J. Mikkolos ilgas straipsnis apie Lietuvą ir dr. R. Oellerio straipsnis apie Klaipėdos kraštą.

ODEANAS. "SUKILIMAS LIETUVOJE 1863 M."

Reto gražumo filma. Sukilėliai valstiečiai, šlėkta, kazokai — visa tas duoda nepaprastai įspudingą vaizdą. Dideli įspudi daro žuvusio paskutinio sukilėlio burio lavonai užšalę Jezno pelkėse ir Kosto Kalinausko mirtis kartuvėse.

Apoteozas: valstiečiai galanda dalgius naujoms kovoms. Visiems patartina filmą pamatyti.

Skaitykit ir Platinkit SANDARĄ

Liaudies Kolegija

AR SUDERINAMOS LIETUVIŠKOS PARTIJOS.

Tautiniai Demikratai ir Krikščionys Demokratai, Tautiniai Demokratai ir Social Demokratai, Komunistai ir Bolševikai. Fašistai.

Rašo Ramusis Arimantas.

Tautininkai Demokratai ir Krikščionys Demokratai.

Obalsiai "Vienybėje galybė!" garsiai skamba pas mus kur tik nusikreipsi. Skelbia jį visos srovės. Aišku tačiaus yra, kad susiskaldžius net į penkias sroves — tautininkai, krikščionys, socialistai, komunistai ir fašistai — vienybės atsiekti negalime, ir todel, esame silpni. Pravartu tad panagrinėti tas priežstis, kurios mumis skaldo. Visų pirmu paimkime tautininkus ir krikščionis demokratus. Čia matosi tula susivienijimo viltis, nes taip viena kaip ir kita srovė pagrindan savo politinio nusistatymo priima principą demokratijos. Pažiurėkime kaip giliai tos srio vės tuo principu vaduojasi.

Tautiškas nusistatymas pas lietuvius yra sena tradicija. Tėvynės meilė ir tautos nepriklausomybė nuo seniausių amžių buvo pas lietuvius labai branginamos. Senovės žinyčios per savo krivius, vaidylas, auklėjo lietuvius brolišk oje meilėje. Laisvę gi ir lygybę lietuviai brangino, kadangi ji teikė jiems dvasinį pasitenkinimą ir buitės gerovę. Jie tai ir viduramžais, kada vakarinėj Europoj viešpatavo Feodalė sistemą, ir žmonės buvo oligarchų ir bažnyčios vyriausybės vergais, brangino laisvę ir lygybę. Simanas Daukantas surinko daug prirodymų, kad tais tamsiais viduramžiais kada vakarinės Europos liaudis neturėjo jokios nuosavybės, ir jokio balso sprendime savo likimo lietuviai rinko iš savo tarpo sau vadus, iš piliečių pasižymėjusių dora, drąsa, išmintia, ir tie tai vadai, žmonių remiami, gynė Lietuvą nuo svetimų užmačių.

Rinkimas tautos vadų per liaudį, reiškė demokratybę. Antra žymė lietuvių demokratiškumo, anais senais, oligarchiškais laikais, buvo lietuvių seimai, susirinkimai, kur iškilus svarbiam klausimui, tautos išrinkti atstovai, susirinko ir dumojo ilgai, pakol prasidėjo klausimo svarstymai.

Šitą tradicinė dvasia reiškėsi ir musų laikais. Galima dažnai pastebėti musų susirinkimuose tą tylo, kuri atidarius susirinkimą pasireiškia. Ir tik vienam kitam pradėjus kalbėti, nuomonės prasideda reikštis. Svarstymai atmeta nenuoseklias mintis, ir susirinkimas išneša nutarimus, paremtus didumos sutikimu.

Tas yra demokratijos budas įvairių klausimų; išrišimui.

Lietuvos tautiška demokratija viešpatavo per amžius, spręsdama savo likimą, gindama savo laisvę ir nepriklausomybę. — Ji visada turėjo būdėti, ir buti sargyboj savo nepriklausomybės, nes kitos tautos laiks nuo laiko kesinosi užimti Lietuvą, ir pavergti jos gyventojus. Tačiaus, lietuviams esant vienybėje, jos atsparumas prieš svetimus pasikėsinimus buvo taip galingos, kad niekam nepavyko jos nuveikti.

Iki galui keturiolikto šimtmečio, Lietuva viena, visoje Europoje, palaikė demokratišką dvasią, nors nuolatiniai karai paverte ją į karišką valstybę, kunigaikščių valdoma. Bet ji palaikė tą demokratiškumą vien del to, kad ji laikėsi savo senos tikybos, ir jokiu budu nepriėmė krikščioniškos vergijos.

Kaip išmintingi buvo tie mu sų garbingi protėviai, kovojantieji už savo laisvę ir nepriklausomybę, aišku yra iš pareiškimų, tokių vadų kaip Rimgaudas Didysis, kuris kovodamas su krikščionių vyčiais, sakė "verčiau šiandien laisvi mir sime, negu per amžius kraugeriams vergausime, kurie prisidengę tikybos lyčyna, stengias išplėšti mums, laisvę, tą didžiausią trutą, suteikia mums Visagalio Dievo, ne išganymo musų dušių, tie kraugeriai pageidauja, bet musų turtų, kad mumis pavergus galėtų jie viešpataut" etc....

Krikščionys siuntė savo misijonierius Lietuvon pradedant jau nuo septinto šimtmečio, bet lietuviai buvo patenkinti savo Dievais praamžių, kurie tą pasaulį sutvėrė, kuris teikė ir jokių svetimų dievų nenorėjo garbinti. Dešimtame šimtmetyje atkeliavo į Parusnį vyskupas Vaitekus, kuris buvo lydimas krikščionių kariuomenės. Parusnėnai nepriėmė jo tikybos, ir patarė jam kraustytis šalin, bet jis jų nepaklausė, ir pasitraukė į "šventą mišką", kur jis ir tapo nukautas. Tas buvo priežaščia pirmojo karo lietuvių su krikščionimis.

Vienuoliktame šimtmetyje kikščionys įsikurė Latvijoj, kur sukurė Kalavijų Ordeną, kuris pradėjo vesti latvius į krikščionybę — kardu. Tas buvo pradžia Latvijos pavergimo, ir ta vergija tęsėsi iki musų laikų.

Pradžioj 13-to amžiaus prasidėjo krikštas. Parusnės lietuvių vedamas Kryžiaus vyčių. Parusnės lietuviai krikšto nenorėjo, ir prasidėjo skerdynės, kurios tęsėsi per du šimtu metų. Pasekmė to buvo išpiovimas lietuvių, o apgyvendinimas Parusnės krikščionimis vo kiečiais, kurie, pagaliaus sudarė Rytų Prusiją.

Gale keturiolikto šimtmečio, Lietuvos Didis Kunigaikštis, Jagailius, gimęs iš krikščionės baltgudės, prarado tautišką demokratybę, ir ieškodamas lenkų sosto, priėmė krikščionybę, ir pažadėjo lenkams visus lietuvius apkrikštyti. Kunigaikštis Vytautas susitarė su Jagailiu, ir abudu iš vien pradėjo lietuvius krikštyti.

Lietuviai, vedami savo kunigaikščių, prie svetimų dievų, nustojo sąprotavimo, ir tapo dvasios nelaisviais. Krivių — Krivaitis, Lizdeika, priešinos, įvedimui krikščionybės, bet ku nigaikščių galė buvo jau pasiekusi diktaturos laipsnio — demokratiškumas žlugo.

Įvedimas krikščionybės Lietuvoje reiškė galą demokratybei, laisvei, nepriklausomybei. Paniekinta tapo lietuvių kalba, papročiai, apsiėjimai, tradicijos. Viskas kas buvo lietuviška, tapo pasmerkta kaipo "pagoniška" — naikinama. Kunigai pasklydo po visą Lietuvą platindami naują tikybą, naują lenkų kalbą, svetimus papročius. Lietuvių diduomenė persiėmė svetima, lenkų kultura. Laikui bėgant, rasta, kad apgynimui šalies nuo svetimų užpuolimų, reikalinga yra sudaryti kariškąjį luomą — bajoriją, kuris butų paliuosuotas nuo rupesčio gyvenimo reikalais. — Palaikymui to luomo liaudis turėjo apdirbti žemę, ir teikti visokį patarnavimą. Žemė tapo padalinta kunigaikščiams ir bajorams. Žmonės tapo nusavinti. Tokiu budu prasidėjo Lietuvoj baudžiava, kuri nuo 1501 metų, įstatymais tapo užtvirtinta.

Įvedus baudžiavą, liaudis pastatyta tapo gyvulių vietoj. Baudžiauninkai neturėjo jokio balso valstybės klausimais. Jie neturėjo jokių ir žmoniškų tiesų. Tapo pilna nuosavybė privilegfruoto luomo. Tokia padėtis traukėsi iki musų laikų.

Tokias tai permainas įnešė Lietuvon krikščionybė.

Klausimas dabar kįla, ar turint tokias tradicijas pačioje Lietuvoje — jau atmetus patyrimus vakarinės Europos — Krikščionybė yra suderinama su demokratybe?

Demokratybė, kaip matėme iš Lietuvos prityrimų reiškė pagerbimą prigimtų žmogaus tiesų — laisvės. Krikščionybė — gi siekia bažnyčios viršenybes visame. Jos obalsiu yra — "Kožna valdžia paeina nuo Dievo!" Obalsiu demokratybės yra, — "kožna valdžia paeina nuo žmonių valios", ką jau ir senovės Roma buvo pripažinus, kas matosi iš sakinio, "Vox populi, vox Dei" — žmonių balsas, Dievo balsas."

Krikščionybę priėmė už neužginčijamą teisybę tulas dogmas, neparemtas jokiais žmonijos patyrimais. Demokratybė priima už teisybę tik tą, kas yra paremta patyrimais — Todel, krikščionybė varžo protavimą, o demokratybė verste verčia prie protavimo.

Tos priežastis dėlei, viduramžiais, susikurus Bažnytinei Imperjai, apšvieta Europoje pakriko, ir laikai krikščioniško viešpatavimo, žinomi yra pasaulinėj istorijoj kaipo "Tamsus amžiai".

Iš to yra aišku, kad krikščionybė ir demokratybė nėra suderinamos principe. Bet, krikščonybė, patyrus, kad žmogus atjautė savo galią, ir kad jokiomis dogmomis jos pavergti nėra galima, o norint palaikyti savo jau ir taip susmukusią įtaką, pradėjo dengtis demokratybės lyčyna.

Šitoji demokratybės lyčyna, tečiaus nepadengia krikščionių veido ir jiems prisiplakus prie valdžios, lyčyna yra metama šalin, o tikras veidas pasirodo!

Tas pasireiškė krikščionims viešpataujant Lietuvoje, kada kunigai veržėsi į vyriausybę, ir dalino malones savo šalininkams.

Amerikoje, kur bažnyčia ir valstybė yra įstatymais atskirtos, matome kaip įtekmingesnės krikščionių sektos varosi prie susiaurinimo žmonių laisvės. Prohibicija yra vaisius tokio krikščionių nusistatymo, kuris varžo piliečių tiesas. Įvedimas Tennessee ir Arkansas valstijose prieš — evoliucijinį įstatymą, yra antru daviniu.

Aišku tad, kad krikščioniška demokratija yra vien prasimanymu, ir kad Tautiška Demokratija negali su ja susivienyti.

Pasilieka tada skleisti Tautiškos Demokratijos nusistatymą, ir tuomi eiti prie tautos vienybės.

NUO GYVATĖS "ATKALBĖJIMAS."

Daugiausia musų žmonių tikrų tikriausiai tiki, kad gyvatei įkandus galima "atkalbėti". Tai yra tamsos vaisiai; bet žmones tuo labai sunku įtikinti. Aš čia ir paduodu tą maldelę, kurią musų bobutės šnibžda prie "ligonių".

"Yra Egerų kalnas, tame kalne ąžuolas ir ten yra gušta, toje gušto je trys slugos: Karalina, Katrina ir Marcelina. Tos prašau išimti, kuri įleidote tą gelą, o jei neišimsite, tai busite basliais bedžiotos, taukais mozotos ir bizunais kotavotos."

Pradedant šią maldelę, kalbėtojas persižegnoja ir po mal dos įgeltąjį peržegnoja.

Tai štai to gydymo, maldelė, kuri, žinoma laikoma paslapty.

— P. Kriukelis.

Overas.

SUSIRAŠINĖJIMAS SU DANGAUS KARALIJA. (Močiutei).

PIRMAS LAIŠKAS.

Miela močiute,
aš tavęs
be galo, o be galo
pasiilgau,
ir nuo tada,
kai tu — tenai —
dažnai akyse pasidaro pilka.

Kadaise man sakei:
— Vaikeli, aš sena,
o tu, kai proto įsigysi,
ir budamas toli,
kai pasiilgsi tik —
tuojau man laišką parašysi, —

Dabar, močiut, esi toli...
Gal but toliau,
nei 100-tas mylių,
aš pasiilgęs rašau,
nes aš tave be galo myliu.

Močiut, širdel,
jums tai gerai,
tur but, dangaus toj karalijoj,
šiandien — čionai,
rytoj — pas jum,
mes to nežinom.

Pas mus žiema,
sunki žiema —
tokios neatmena seneliai:
vos tik pavasari
žiedai pradėjo sprogt —
viskas nunyko ir nušalo.

Daug mokinai
mane, močiut,
bet dar ne visko,
pasirodo,
nes niekuomet
man nesakei,
kad žemėj nuožmu ir nuobodu.

O. Rasa.

ILGĖSYS.

Man ilgu gal todel. kad saulė nusileido,

Kad tamsus debesys apniaukė visą dangų,

Kad nakties žibintus Dvasia uždegti leido,

Kad vėjas palangėje traukia maršą bangų...

Man ilgu ilgu gal todel, kad greit ateis naktis,

Kad dainos ir žiedai su ruku susiliejo.

Kad nėr' Tavęs, kad ilgisi širdis,

Ir kad ausyse skamba maršas vėjo...

Utėna, 1928 8 16 d.

LIETUVOS ŽINIOS

BIAURIAUSIA PIKTADARYSTĖS RUŠIS.

Negalėdami parduoti vogtų arlių, piauna juos laukuose ir parduoda odas.

Netenka daug kalbėti apie blogus šiuos metus. Sunkus jie ukininkams, kurie turi mokėti įvairius mokesčius, sunkus darbininkams, kurie vargiai gali gauti sau darbo, kad užsidirbtų dounos kąsnį.

Tų ar kitų priežaščių dėliai paskutiniu laiku pradėjo atsirasti blogų šios rušies nusikaltimo faktų, nešvariu darbu pelnyti sau kokį centą. Atsiranda pav. tokių žmonių, kurie nakties metu piauna paliktus lauke, nors ir geriausius arklius. Nulupę odą parduoda.

Mat, pas mus arklių vagiliai gyvų neturi kur parduoti. Arklį parduodant reikalaujamas aklio pasas, bet odą parduodant jis nereikalingas. Manau, butinai yra reikalinga įvesti, kad parduodant arklio odą, reikėtų arklio pasas. Kiekvienas pirkikas, pirkdamas arklio odą, neturėtų teisės be paso pirkti. Tai yra butina.

Spalių mėn. iš 24 į 25 d. Biržų valščiuj, Aulių sodžaus gyv. M. Kregždei buvo iš lauko paimti arkliai, pavesti kiek toliau krumuosna, užmušti ir nulupta oda. Tokiuose bloguose metuose ukininkui netekti dvie jų arklių, reiškia kilpa ant kaklo.

Šiokiu ar tokiu budu reikia dėti pastangų užkirsti kelią to kiems piktadariams.

M.

NUTEISĖ KOMUNISTĄ.

Spalių mėnesio 25 d. Karuomenės Teismo Sesija šiauliuose, Apygardos Tesmo salėje, nagrinėjo bylą Zelmanovičiaus Dovydo, sun. Mordchelio 18 m. amžiaus, gyveno Telšiuose, Laisvės gatvė No. 4, kurs buvo kaltinamas platinęs š. m. vasario mėn. 29 d. komunistinę nelegalę literaturą. Teismas išžiurėjęs bylą Zelmonavičių pri pažino kaltu ir nuteisė keturiais metais sunk. darbų kalėjimo, su pasėkmėmis teisių susiaurinimu.

Naudokitės Proga Apšvietoje

Naujas, bet didžiausias Knygynas "LIETUVA", kuris dabar atsipirko visą knygų biznį iš AUŠROS ir paėmė visas OLSZEWSKIO laidos knygas ir kai kurių kitų, siulo šio laikraščio skaitytojams pasinaudoti pirma ir paskutine tokia proga — pasipirkti geriausių knygų iš musų knygyno už visai numažintą kainą. Šiame sąraše telpa visos geriausios ir jums reikalingiausios knygos. Tuoj pirkdami knygas iš musų knygyno gausite knygas visai pigiai ir sykiu paremsite musų naują kulturinę įstaigą. Jeigu tamsta vienas arba sykiu susitaręs su savo kaimynais imsite iš šio sąrašo nemažiau knygų vertės $30.00 — "LIETUVOS" Knygynui prisiųskite tiktai pusę tos sumos. Reiškia, jeigu knygų imsite už $30.00 — mums prisiųskite tiktai $15.00, arba jeigu imsite nors ir vieną knygą, gausite didelę nuolaidą kaip kad yra pasakyta žemiau prie kiekvienos knygos atskirai. Šitas gigantinis knygų nupiginimas tęsis tiktai iki šių Kalėdų — naudokitės proga tuoj. Knygynas "LIETUVA" užmezgė ryšius su didžiausiais Lietuvos knygynais — visos geresnės Lietuvoje išleistos knygos yra gaunamos musų knygyne.

Su gilia pagarba jums,
KNYGYNAS "LIETUVA" Vedėjas Julius Mickevičius.

KVIEČIAME PASIRINKTI ČIA ESAMŲ KNYGŲ:

Lietuvių Anglų, Anglų Lietuvių Kalbų Žodynas. — Sutaisė A. Lalis (Abi dalis) 1274 pusl. Šitas žodynas visai baigiamas išparduoti, į trumpą laiką nei už didelius pinigus jau nebus galima gauti. Žodyno kaina dabar pakelta iki $15.00, bet mes, kaipo nauji biznieriai, duodam progą įsigyti už $8.00 arba jeigu pirktumėt už $30.00 vertės knygų, jums žodynas pareitų tiktai $7.50. Aplaryta. Kaina $15.00, iki gruodžio 25 d. tiktai **$8.00**

Anglų Lietuvių Kalbos Žodynas — sutaisė A. Lalis. Dalis II, 835 pusl. Apdaryta. Kaina $8.00, iki gruodžio 25 d. tik **$5.00**

Žodynėlis Lietuvaiškai angliškos ir angliškai lietuviškos kalbos. Kišeninis. Apdarytas. Kaina $1,25, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Lietuviškas Sapnininkas su 300 paveikslų. Pusl. 205. Apdarytas. Kaina $1.50, iki gruodžio 35 d. tik **$1.00**

Pilnas Orakulas arba visokių burtų ir monų knyga, taipgi visokių paslapčių išaiškinimo knyga. Su daugybe paveikslų. Pusl. 414, apdaryta. Kaina $4.00, iki gruodžio 25 d. tik **$2.50**

Tikėjimų Istorija. Parašė prof. Chantepie de la Sauseyes, į lietuvių kalbą vertė J. Laukis. Garsi knyga tikėjimų klausimu. Apdaryta. Pusl. 1086. Kaina $10.00, iki gruodžio 25 d. tik **$6.00**

Valgių Gaminimo ir Namų Prižiurėjimo Knyga. Pusl. 162. Apdaryta. Kaina $1.75, iki gruodžio 25 d. tik **$1.25**

Lyties Mokslas—garsioji Dr. Karaliaus knyga. Gvildenama ir paveikslais išrodoma lytiški sudėjimai; taipgi joje randasi daug praktiškų patarimų lyties reikaluose. Pusl. 400. Apdaryta. Kaina $7.00, iki gruidžio 24 d. tik **$5.00**

Lietuvių Kalbos Gramatika ir Sintaksė. Sutaisė Rygiškių Jonas. Pusl. 280. Kaina $1.50, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Musų Istorijos Pradžiamokslis. Pusl. 166, apd. Tinkamas mokykloms. Kaina $1.25, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Magiškis Kazyros su lietuvišku ir angliškn išguldymu. Kaina $1.50, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Naujoj Literatura. Parašė A. Jakštas. Pusl. 1168, apd. Svarbi knyga šituo klausimu. Kaina $6.00, iki gruodžio 25 d. tik **$3.50**

Lietuvių Kalbos Vadovėlis — parašė J. Murka. Tinkamas del lietuvių kalbos lavinimosi. Apie 200 pusl. Kaina $1.25, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Vaikų Darbymečiui. Knyka tinkama jaunuoliams lietuvių kalbai lavintis. Sutaisė J. Murka. Virš 300 pusl. Kaina $1.75, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Skaitymai — pašvęsta lietuvių kalbos mokslui. Sutaisė P. Klimas. Pusl. 292. Kaina $1.25, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Lenkų Lietuvių Kalbos Žodynas — sutaisė A. Lalis. Pusl. 331, apdaryta. Kaina $2.50, iki gruodžio 25 d. tik **$1.50**

Aritmetika — dalis I ir II. Pusl. 177. Sutaisė P. Mašiotas. Kaina $1.00, iki gruodžii 25 d. tik ..... **80c.**

Lenkiškai-Lietuviškai-Rusiškas Žodynas — sutaisė J. Ambraziejus. Pusl. 552, apd. Kaina $5.00, iki gruodžio 25 d. tik **$3.00**

Meilės Laipsniai. Labai žingeidi knyga apie meiliškus dalykus. Pusl. 216. Kaina $1.75, iki gruodžio 25 d. tik **$1.25**

Organinė Chemija. — Parašė V. Ruko. Pamatinės žinios šitoje srityje. Pusl. 384. Kaina $3.00, iki gruodžio 25 d. tik **$2.00**

Iš Tamsios Praeities į Šviesią Ateitį. Pusl. 220, apd. Parašė N. Rubakinas. Kaina $2.00, iki gruodžii 25 d. tik **$1.25**

Draugijos ir Organizmo Evoliucija. Remianties garsiais mokslininkais parašė Arthur Lewis ir sykiu kitą knygą — **Nuosavybės Išsivystymas** — parašė Paul Lafargue. Dr. Karaliaus vertimas. Abi knygos vienije, apdaryta. Pusl. 380. Kaina $2.50, iki gruodžio 25 d. tik **$1.50**

Dr. Vinco Pietario Raštai. Telpa autoriaus paveikslas sykiu su jo biografija. Taipgi daug jo apysakų. Pusl. 301, apdaryta. Kaina $2.00, iki gruodžio 25 d. tik **$1.25**

Keturi Paveikslai: Algirdo, Gedimino, Kęstučio ir Vytauto. Dydis 22×28; visų keturių kaina $2.00, iki gruodžii 25 d. tik **$1.25**

Sveikata. — Sutaisė Dr. Graičiunas. Svarbi knyga sveikatos reikalu. Pusl. 339, apd. Su paveikslais. Kaina $3.00, iki gruod. 25 **$2.00**

Stebuklai ir Paslaptys — su paveikslais. Parašė N. Rubakinas. Įdomi knyga. Pusl. 24, apd. Kaina $2, iki gruodžio 25 d. tik **$1.25**

Gamtos Mokslų Vadovėlis. Parašė Trojanovški. Su daug paveikslų. Pusl. 580, apd. Kaina $5.00, iki gruodžii 25 d. tik **$3.00**

Simano Daukanto Istorija nuo Gedimino iki Liublino Unijai. Pusl. 531 apd. Kaina $3.00, iki gruodžio 25 d. tik **$2.00**

Lietuvių Tauta Senovėje ir Šiandien. Parašė Dr. J. Šliupas. Pusl. 563. Apdaryta. Kaina $3.00, iki gruodžio 25 d. tik **$2.00**

20 linavotų laiškams popierų su įvairioms dainoms ir tiek pat konvertų. Kaina $2.00, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Lietuvių Žemlapis visai naujas — spalvuotas $1.50, nespalvuotas $1.00; dabar 25 centai pigiau.

"Kardai" 3-jų metų su 300 paveikslų, virš 1000 puslapių, apdaryti gražiai į vieną didelę knygą. Kaina $4, iki gruod. 25 d. tik **$2.00**

Raistas — garsioji Sinclairio apysaka apie lietuvių gyvenimą Chicakos mieste. Pusl. 355, apdaryta. Kaina $2.25, iki gr. 25 d. tik **$150**

Tukstantis ir Viena Naktis. Labai įdomių pasakų serijos su gražiais paveikslais. Pusl. 300, apd. Kaina $2.50, iki gr. 25 d. tik **$1.75**

Sidabrinis Kryželis arba dailydė iš Nazareto. Pusl. 169. Kaina 75c., iki gruodžio 25 d. tiktai ..... **50c.**

Lietuviškos Pasakos Įvairios. Surinko Dr. Basanavičius. Daug įvairių apysakų. Virš 300 pusl., apd. Kaina $2.25, iki gr. 25 d. **$1.50**

Iš Gyvenimo Lietuviškų Vėlių bei Velnių. Pasakos surinktos Dr. Basanavičiaus. Čia telpa keli šimtai įvairiausių pasakų apie dušias, velnius, cholerą, marą r tt. Pusl. 470, apdaryta. Kaina $3.00, iki gruodžio 25 d. tik **$1.75**

Žinynas. Svarbi žinių knyga iš įvairių mokslo šakų; taipgi apie sveikatą ir budus gydymosi, kokius vaistus naudoti ir tt. Pusl. 392; apdaryta. Kaina $3.00, iki gruodžio 25 d. tik **$1.75**

Geografija. Parašė Šernas. Svarbi knyga — joje aprašima viso pasaulio kampų žmonių gyvenimas, jų skaičius, užsiėmimas. Kur randasi kokie ežerai, upės, jurės ir tt. Pusl. 469, apdaryta. Kaina $4.00, iki gruodžio 25 d. tik **$2.00**

Ethnologija arba istorija apie žemės tautas. Parašė Šernas. Su paveikslais. Šios knygos jau gana mažai yra — paskutinė proga pasiskubinti ją įsigyti. Kaina jis yra pakelta, bet perkant pas mus dabar gaunama gana pigiai. Pusl. 667; apdaryta. Kaina $5.00, iki gruodžio 25 d. tik **$3.00**

Senovės Istorija — su 5-kiais žemlapiais. Aprašo bei supažindina su istorija senoviškiausių laikų. Šitą knygą parašė prof. R. Vipper. Pusl. 305; apdaryta. Kaina $2.50, iki gruodžio 25 d. tik **$1.50**

Istorija Abelna — pilna svieto istorija pradedant 2800 prieš Kristų ir eina iki galutinam išdraskymui imperijis Aleksandro Makedoniškojo, 146 metų prieš Kristų. Pusl. 498; apdaryta. Kaina $2.50, iki gruodžio 25 d. tik **$1.50**

Amerikos Istorija — vaizdžiai aprašoma Amerikos istorija nuo Kolumbo Amerikis atradimo iki 1896 metų. Pusl. 364; apdaryta. Kaina $2.25, iki gruodžio 25 d. tik **$1.25**

Lietuvių Protėviai — parašė Dr. J. Šliupas. Pusl. 285; apdaryta. Kaina $2.00, iki gruodžio 25 d. tik **$1.00**

Senų Gadynių Išnykę Gyvi Sutvėrimai — parašė sulig kitais autoriais Šernas. Paveiksluota. Pusl. 370; apdaryta. Kaina $2.50, iki gruodžio 25 d. tik **$1.50**

Gamtos Reiškiniai. Parašė J. Trojanivskis. Vaizdžiai supažindina su gamtos įvairenybėmis. Paveiksluota. Pusl. 240, apdaryta. Kaina $2.00, iki gruodžio 25 d. tik **$1.25**

Apsireiškimai Atmosferoje Arba Metereologija. Sutaisė Šernas. Paveiksluota. Paskutinios knygos pardavimui; apdaryta. Pusl. 238. Kaina $2.25, iki gruidžio 25 d. tik **$1.50**

Pasarga: Pinigus už knygas malonėkite siųsti čia pažymėtų vardu ir adresu. Musų knygyne randasi didžiausias muzikalių ir teatralių kurinių pasirinkimas, taipgi kitų įvairių knygų. Reikale klauskite katalogo. Pas mus visos Knygos yra gaunamos kurios tiktai randasi kituose lietuvių knygynuose. Laukiam iš Tamstos knygų užsakymo kolei numažinta kaina, laukiam iš Tamstos tikros prijautos musų naujam knygynui.

KNYGYNAS "LIETUVA"
3210 So. Halsted St., Chicago, Ill.

KORESPONDENCIJOS

PITTSBURGH, PA.

Tankiai žmonės sako, kad nėra iš Pittsburgho jokių žinių laikraštyje, taigi prie progos parašiau į "Sandarą" ir meldžiu redakcijos patalpinti, nes kas parašyta, tai yra teisybė, tegul žmonės pasiskaito ir tegul "Sandara" auga, nes žmonės daugiausia žiuri korespondencijų iš savo apylinkinių vietų. **P. P.**

Pirkimas svetainės. Lietuvių gyvavimas. Darbai ir magiškas teatras.

Pietų šalyje tai yra ant So. Side, buvo tris Kliubai: Teodoro Norbuto Kliubas, Lietuvių Piliečių Kliubas ir Aukščiausias Prieglaudos 8 kuopos Kliubas. Minėti kliubai visi trys turėjo nuosavus namus, kaip tik tinkamiems žmonėms del gyvavimo ir tie namai vienas nuo kito netoli yra. Iš tų trijų Kliubų geriausiai stovėjo Teodoro Norbuto Kliubas, nes turėjo nuosavą namą, pinigų suvirš aštuonis tukstančius, ir buvo išgyvavęs apie 26 metus.

Pereituose metuose tai yra 1927 metuose įvyko sumanymas, kad suvienyti Kliubus į vieną. Tas sumanymas ir išsipildė, suėjo visi trys Kliubai į Lietuvių Piliečių draugiją, sutraukė visą turtą į Piliečių draugystę, ir surašė visus narius į ją.

Dabar Piliečių draugystė pirko svetainę po numeriu 1721 Jan street S. S., kurią apsirašė Nov. 14 dieną ir užmokėjo už ją trisdešimts du tukstančiu.

Dabar Lietuviai džiaugės, kad turės nuosavą didelę svetainę, kurioj galės rengti visokius parengimus, prakalbas, teatrus, koncertus ir balius. Kitą svetainę lietuviai turi nuo senai ant Soho, kuri yra nuosavybėj Mokslo Draugystės, o kad stovi kitoj pusėj Monogehete upės tai South Side žmonės sako: už Nemuno, ir reikia priminti, kad Mokslo Draugystė daug yra paaukavus labdaringiems darbams, Lietuvai, našlaičiams, mokslui ir kitiems. Bet dabar užstojus sausiems laikams, minėta draugystė gal mažesnes įeigas turi, kaip pirma, ir negirdėti, kad tiek paaukotų, kaip pirma. Taigi dabar viskas yra į pora: lietuviai turi dvi dideles svetaines, dvi Parapijas: Rymišką ir Tautišką, kurių bažnyčios stovi viena nuo kitos netoli. Rymiška bažnyčios parapija Šv. Kazimiero stovi prie 22-ros gatvės S. S., o Lietuvių Tautos bažnyčios parapija Šv. Jurgio stovi prie 19-tos gatvės S. S.

Per tai žmonės sutikimo neturi. Kazimieriniai daugiausiai šmeižia Jurginius, buk jie negeri žmonės, bet kad kas paklaustų, ką jie blogo padarė, tai ištikrųjų negalėtų pasakyt. Juk tie Kazimieriniai pirmutiniai vadovais buvo, užsilipę ant pagrindų šaukė, kad dabar nusimaukime šilkines pirštinaites o užsimaukime geležines ir kovokim už teisybę, kada išvedė žmones, užtraukė policiją, apdaužė galvas, žmones tąsė po teismus, rinko penkines nuo žmonių ant provų, kada penkinės nustojo ėję tąsyk sugrįžo atgalios ir be reikalo šmeižia tuos žmones. Juk dvasiškija išsiuntinėjo laiškus žmonėms, kad negali prigulėti tai parapijai daugiau, per tai žmonės nusipirko sau bažnyčią kitą ir uoliai darbuojasi del savo parapijos, o jie padarė veidmainystės darbą ir kam dabar žmones šmeižt?

Su darbais tai daugiausia yra nuvargę tie darbininkai, kai, kurie dirbo Nation Tube Co., lietuviai sako paipmilis, nes toj dirbtuvėj daugiausia lietuvių dirbo, o dabar antras metas kaip sustojus nedirba. Darbininkai papratę toj dirbtuvėj dirbti, kitur negauna tinkamų darbų, ir taip pakrikę vargsta po visas aplinkines. Kios dirbtuvės dirba nepilną laiką, bet kat paipmilis dirbtų gerai kaip pirma, tai tiek bėdos nebutų su darbais.

Atvyko į Pittsburghą Jurgis Karuza su magiškoms štukoms, savo magiška teatrą rodė Lapkričio 14 dieną Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. **—P. P.**

WAUKEGAN, ILL.

Lapkričio 18 d. svečiavaus prie malonių waukegano lietuvių. Buvau prie keletą lietuvių užėjęs visi tvirtai laikosi lietuvystės dvasioje, neapkenčia komunistų ir prieš juos kovoja. Sakoma Waukegane lietuvių yra 5 tukstančiai su maža išimtimi apsigyvenę gražioje vienoj vietoj. Turi Šv. Baltramiejaus parapiją su mokykla. Katalikų lietuvių draugystės turi puikią Auditoriją vertės $35,000 dolerių. Laisviems lietuviams p. Kripas pastatė svetainę vertės $30,000 dolerių. Iš pašalpinių draugysčių tvirčiausia Laisvės Mylėtojų, kuri turinti 10 tukstančių pinigų ir 300 narių. Randasi šios draugijos: Sunų ir Dukterų, Šv. Baltramiejaus, Šv. Juozapo, Ev. Antano, S. L. A. R. K. kuopa ir S. L. A. 262 kp., T. M. D. 13 kp. Manoma atgaivinti A. L. T. Sandaros 44 kp. Reikėtų suruošti prakalbas ir truputį pasidarbuoti, lengvai Sandaros kuopa butų galima sudaryti nemaža. Čion lietuviai lietuvių tautos reikalams yra labai prielankus ir neatsisako nuo paramos. Kiek man laikas leido parinkau keletą naujų Sandarai skaitytojų, užsiprenumeravo šie lietuviai: į Lietuvą Kazys Adomkevičius, Petras Tučas, Aleksas Jonaitis. Čionai užsirašė: A. Venckus, A. Tamošiunas, ir J. Malsiliunas, ir pavienių numerių išpirko nemažai. Supranta waukegano lietuviai vienybę turi valgomų daiktų koperativo krautuvė ir labai gerai eina verslystė, prie jos priklauso be skirtumo visi lietuviai. Keli privatiniai bizniėriai randasi p. Šeštokas vaistininkas, p. Gabris įvairių reikmenų krautuvė, p. J. Masiliunas drapanų ir kitokių daiktų, B. Masiliunas čeverykų, Ambraziunas gėrimų, Petras Tučas duokepykla ir dar keletas maišytų. Turi lietuviai namų paskolos draugiją. Darbai didžiumoj sunkus didžiausia dirbtuvė drataunė nemažai yra liejyklų geležies; perkaitę ir privargę prie sunkių darbų lietuviai dirba alų namie ir bigalo myli išgerti. Su darbais bėdos nėra; apsigyvenę lietuviai dirba iš metų į metus su maža išimčia visą laiką. Patartina waukegano lietuviams atgaivinti A. L. T. Sandaros kuopą nevilkinant.

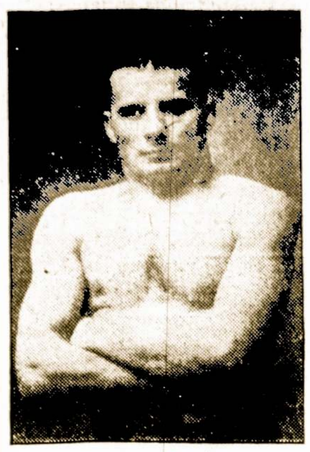

Viktoras Brindza.

SPORTAS.

Gansonas vėl parito.

Clevelande lapkr. 17 d. musų Gansonas turėjo ristynes su Tony Allen, kuris gražiais headlocks parito per 30 minučių. Gansono, anot Clevelando laikraščių, klasiška ritimosi taktika labai patiko publikai.

Koncertas.

Liuosybės Choras, kurį tuo laiku vadovauja p. A. P. Kvedaras, davė koncertą Liuosybės Svetainėje, 4 val. po pietų. Publikos prisirinko pilna svetainė. Išskyrus internacijonalo dainą, kitos liaudies dainos apdainavo mergeles ir bernužėlio meilę, motinėlės rupesčius ape kudikėlius, brangų tėvelį, žalius rutų darželius, vargšą piemenėlį ir skaiščią saulutę, nepamiršta nei darbininko. Išlavintas Choras gerai. Iš sudainuotų dainelių publika įgijo nemažai meilės ir džiaugsmo. Kitą syk tas Choras buvo kaip ir įrankis komunistų aldijos, bet dabar mano išlipti iš aldijos kojų nesušlapę palikti kiaurą aldiją, o Liuosybiečių Choras pryšaky su p. A. P. Kvedaro maršuos savo keliu į vyliojančią dailos kibirkštėlę. Kad ir šiam koncerte internacijonalas tai liekana seno liuosybiečių nusistatymo ir ji taip tinka kaip rudžiui penkta koja. Demokratijos šalyse revoliucijoniškos dainos netinka, nėr dirvos. Tinkamiausa pridera mums lietuviams savo Himnas Lietuva dainuoti, ar ne? **—M. Kasparaitis.**

Skaitykit ir Platinkit
SANDARĄ

Worcester, Mass.

Aušreliečiai pradėjo poruotis ne juokais.

Šiomis rienomis apsivedė A. Martišius, gana veiklus aušrelietis ir sandarietis.

Lapkričio 29 d. apsives S. Pačkauskas ir gi su aušreliete.

Pastatė nuosavą namą.

Lietuvių Ukėsių ir Socialis Kliubas jau baigia įrengti savo nuosavą namą.

Metinį susirinkimą laikys jau nuosavame name.

Iškilmingas atidarymas į vyks gruodžio 30 d. šių metų, 2 val. po pietų.

Lietuvių Ukėsių Socialio Kliubo namas randasi po No. 12 Vernon gatvė, netoli Kelley square, (aikštės.)

Iškilmėse nutarta pakviesti visas lietuviškas draugijas.

Nežiurint, kad radosi žmonių, kurie stengėsi pakenkti Kliubui namo statyme, bet tas nenusisekė. Šiandien worcesteriečiai gali pasidžiaugti tokio Kliubo ištvermingu darbu. Reikia pažymėti, kad valdyba daug triuso padėjo.

Šiandien Worcesterio lietuviai galės prilygti ir prie kitų kolonijų.

Valio Kliubiečiai už tokį šaunų darbą!.

Mirė Adomas Dirvelis.

Šiomis dienomis mirė p. Adomas Dirvelis tėvas gerai žinomo muzikos mokytojo Jono Dirvelio.

Laidotuvės atsibuvo laisvo pabudžio, nes velionis to troško.

Ant kapinių prakalbą pasakė p, M. Čivinskas primindamas velionio pavyzdingą gyvenimą. Velionis paliko du broliu, keturius sunus ir vieną dukterį.

Velionis stengėsi visus vaikus išmokinti. Tad tokiu bubu visi yra profesionalai.

Lai būna velioniui lengva šios šalies žemelė. **—Skruzdė.**

Kalbėjo p. Emilija Vileišienė.

Lapkričio 11 d. p. Vileišienė kalbėjo Aušros Vartų parapijinėj Svetainėj, kur buvo surinkta $52.30 aukų Vilniečių našlaičių naudai.

Lietuvių Orkestros Koncertas.

Lietuvių Orkestra po vadovyste J. Bliudžiaus davė koncertą lapkričio 11 d. Koncertas pavyko labai gerai ir publikos atsilankė apie du šimtai.

Koncertas.

Š. Jurgio Draugija turėjo koncertą Aušros Vartų Parapijinėje Svetainėje, kuris buvo gana pasekmingas.

"Grigutis" Scenoje.

Nesenai "Aido" Choras pastatė "Grigutį", penkių aktų operetę. Žmonių atsilankė gana daug, tai ir pelno liko. Lošimas išėjo vidutiniškai, nors kaikuriem lošėjam ko tai biskį truko. Betgi iš paprastų darbininkų daugiau nei norėti negalima.

Truputis areštų.

Worcesteryj, vienos savaitės bėgyje, policija areštavo 116 asmenų, tarp jų 82 už girtybę. Tai bent blaivybę vygdina.

Didelis nusiminimas.

Musų komisarai labai nusiminė, kaip išgirdo, kad S. L. A. Pildomoji Taryba paskyrė iždininku adv. K. Gugį. Vienas komisaras šaukė, "Mes teismu turime tą milijoną, kurie lautininkai sudėjo, užvaldyti, nes kitaip mes negalėsime mas kvinės agitacijos varyti."

Linkėtina jiems eiti į tą kapitalištišką teismą, bet jie tiek laimės, kaip Zablockis su muilu. **—SLA. 57 kp. narys.**

Universitete.

Vietinė veikėja, p-lė Juzė Rauktytė, pradėjo lankyti universitetą. Nėra abejonės, kad p-lė Rauktytė savo tikslą atiseks. Linkėtina jai gero pasisekimo. **—Žinąs.**

Skaitykit ir Platinkit
SANDARĄ

J. H. JABLONSKIS
PARDUODU ANGLIS IR COOPER KOKSUS
Geriausios Rųšies
Galima po mažai mokant vasaros metu įgyti anglių visai žiemai. Lietuviai pažysta mane, o aš Lietuvius. Reikale kreipkitės
39 Spring st. West Haven, Conn.
Arba telefonuok West 1662

Nauja, Neseniai Atidaryta
Grosernė ir Bučernė
Mėsa visados šviežia
Valgiai kuogeriausi
Taip pat visoki gėrimai, cigarai, cigaretai. Vaisiai, daržovės, visko pas mane rasite ko tiktai jums reikia.
T. VALKIS,
Kampas Bliss and Pine Street,
E. HARTFORD, CONN.
Telephone Lawel 1983

HOME RESTAURANT
(VALGYKLA)
Jono Makarevičiaus
419 CAMPBELL AVE.
WEST HAVEN, CONN.
Tel. West 2765
Vasaros metu kuomet lietuviai tankiai lanko pajūrio maudynes 'Savin Rock' kviečiu tautiečius į mane valgyklą skaniai pavalgyt.

Skarin FLORIST
10 Portland St. Worcester, Mass.
OPPOSITE BANCROFT HOTEL
TELEPHONE — PARK 4104

LIETUVIŠKA UŽEIGA
Padidinta ir naujai ištaisyta pirmos klesos lietuviška užeiga-valgykla.
CHARLE'S LUNCH
94 Millbury St.
Worcester, Mass.

FRANK ZALAPUG
56½ ORANGE ST.
WORCESTER, MASS
Atlieku visokį link namų pataisymo medžio darbą. Taipgi pentinu popieruoju. Darbą atlieku gerai.

JOS. ZUROMSKIS
ELECTRICIAN
WIRING and REPAIRING
Motors—Fixtures—Water Pumps
Tel. Park 5452 Tel. Cedar 7336

Joseph J. Dirsa
LIETUVIS GRABORIUS
Teikiu patarnavimą laidotuvėm ir išrendavoju automobilius vestuvėm ir kitokiem pasivažinėjimam.
Gyvenimo vieta
194 Milbury st. Tel. Cedar 4953
3rd Floor
Office Funeral Home,
212 Millbury St., Worcester,
Tel. Park 2756

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonai:
Buto: Gilmor 0361
Ofiso: Calvelrt 5896

Skaitykit ir Platinkit
SANDARĄ

GEORGE WIEGERT CO.
Užlaikome visokias mėsas, dešras ir virtas ames. Viskas dideliame pasirinkime.
275 GREENWOOD ST.
Worcester, Mass.

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vinco Čėsnos krautuvėje visuomet galite gauti gerus čeverykus del visos savo šeimynos. Prieinamos kaino ir užtikrintas patarnavimas.

KUOMET NORĖSITE
RAKANDU
Atminkite, kad musų krautuvė yra biznyje jau 40 metų. Už cash arba išmokėjimais.
R. NORTHBRIDGE FURNITURE CO.
Worcester, Mass
166 Southbridge St.

Ofiso Tel. Park 3491
ADVOKATAI
BARKUS IR ABODEELY
725 SLATER BUILDING
Worcester, Mass.
IGNAS J. BARKUS
101 Sterling st. Maple 4964.
MICHAEL N. ABODEELY
71 Suffolk St. Ceder 6771

LIETUVIŠKA DUONKEPYKLA
Mes kepame 6 rušių doną keikus ir pajus. Nepamirškit ir klauskit musų duonos
A. Duda ir V. Staliauskas
75 WARD ST.
Worcester, Mass.

PRAN. J. BUBLYS
BOBBLIS
LIETUVIS ADVOKATAS
638 SLATER BLDG
Tel. Park 2939
Namai 51 Harlem Street
(Kampas Sterling St.
Tel. Cedar 1768-M
WORCESTERY

PIANAI, RADIO, GRAMOFONAI
Lietuviški Victor, Columbia ir Okeh rekordai
Pianams rolai lietuviški, rusiški ir lenkiški. Pirkdamas visus savo muzikalius instrumentus čia, sutaupinsit pinigus. 18-29
Konczanin Music Shop
136 Millbury st. Worcester

Tel. Park 4049
W. N. ESTABROOK
Žinomas Worcestery gėlių laidotojas. Laidotuvių vainikai, vestuvių bukietai, prieinamomis kainomis 50-29
372 MAIN ST.
WORCESTER, MASS.

Tel. Cedar 7206
A. J. KATKAUSKAS
Didžiausia Drapanų Krautuvė
ant Millbury St.
Vyriški ir moteriški drabužiai didelėiame pasirinkime.
372-376 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.

RUKYKITE
C. C. A.
CIGARUS

LIETUVIŠKA
SKUTYKLA
382 Millbury st.
Worcester, Mass.
Kerpam gražiai plaukus vyrams ir moterims už 35c. vaikams 25c. išskiriant subatas. Skutam barzdas už 15c.

VINCAS DEGUTIS
Generalis Kontraktorius
Budavoja naujus ir taiso senus namus. Patarnavimas visuomet geras.
15 ENGLEWOOD AVE
Worcester, Mass.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.,
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

Tel. Park 2240-4274-4381
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER, MASS.

Tel. Tel. Park 2470
BEN. MENDELSOHN
Advokatas
ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėj. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje taip ir Europoj.
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.

SAUGOK GALVĄ IR VIDURIUS
Žmonės, kuriem skauda galvas arba kurių skilvis gerai nedirba, bus greit palengvinti, jeivartos Pepsenic Seltzer, kuris širdies visai neliečia. Galima gauti aptiekose arba siųskite 5c. stampomis del sampalo
PEPSENIC SELTZER CO. Worcester, Mass.

National Ice Cream Co.
Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.
P. A. DĖDYNAS
96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS.
Telefonas: Park 7984

DETROIT, MICH.
ADV. J. P. UVICK
Dabar Naujame Ofise
2333 Barlum Tower
Kampas Bates & Cadillac Square
Valandos nuo 8:30 iki 5 po pietų
Paned. ir Petn. iki 7:30 val. vak.

DR. TESSMER
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass.
2-ros lubos. Kalba lietuviškai.

ĮSIGARSINKITĖS SANDAROJE
Tune in Any Nite!
BASEBALL SCORES
BROADCASTED NIGHTLY by the NOBLE CIGARMAN
THRU STATIONS
WBZ WBZA WJAR WICC WCSH
NOBLE DIAMONDS
HAVANA FILLER
4 FOR A QUARTER

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE
DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE
Kurios Turtas virš $1,000.000; narių 20,000
NUO SUSIORGANIZAVIMO IKI ŠIAM LAIKUI IŠMOKĖTA $400,000.00 POMIRTINIŲ, PAŠALPŲ IŠMOKĖTA $500,000.00
SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visinariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.
Pomirtiniai skyriai — $150, 300, 600, ir 1000.
Pašalpos Skyriai — $6,00, $9,00 ir 12.00 į savaitę
Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:
LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-TH STREET, NEW YORK, N. Y.

"MARGUTIS"
MUZIKOS IR JUOKŲ MĖNESINIS ŽURNALAS
Dainos: Chorams, Solistams
Gaidos del pijano
Teatralams veikalai
Pilnas geriausių juokų
Kaina $1.00 metams
"MARGUTIS"
3210 S. Halsted St., Chicago, Ill.

Teatras ir Muzika

"BIRUTĖ"

Skaitau, girdžiu, jog 20 metų atgal "Birutė" buvo pirmą kartą pastatyta scenoje Chicagoje — ir dar pačiam kompozitoriui p. Mikui Petrauskui vadovaujant. Koki brangus turi buti atsiminimai iš tų laikų!

Tais laikais p. Petrauskui teko pastatyti "Birutę" su neilgai čia gyvenusiais ateiviais. Dabar "Birutė" pasirodys visai kitų asmenų vaidinama, daugumoj jaunų, čia augusių lietuvių. Net dabartinis "Birutės" mokytojas p. K. Steponavičius yra šioj šaly augęs. Kiek teko sužinoti svarbesnes roles užims p-lė S. Staniuliutė, kuri vaidins Birutę, pp. Jakavičius ir Svenčiskas — Birutės brolius, p. Čepas — Zunkštainį, mums visiems labai gerai žinomas artistas p. Vaitekunas bus Tėvunas, o Keistučio rolę vaidina p. P. Mileris. Vaidinimas bus akompanuotas simfonijos orkestro.

Tiems, kurie 20 metų atgal matė tą pirmą "Birutės" perstatymą, ir gal jame ir dalyvavo, bus ytin įdomu sulyginti tuos du perstatymu. O. mums čia augusiui jaunimui, bus žingeidu to sulyginimo rezultatą išklausyti.

Kad "Birutė" yra vienas iš geriausių lietuviškų kurinių nėra abejonės, ir todel raginimu atsilankyti gruodžio 2 d. Lietuvių Auditorijoj tikiu nereikia.

Panašųs parengimai yra labai retenybę, tad ir nėra abejonės, kad susirinks skaitlinga minia pasiklausyti gerai išlavinto "Birutės" Choro ir tos garsiosios Simfonijos Orkestros.

— Jaunuolė.

NEW BRITAIN, CONN.

Sąryšio Fėrai pavyko gerai.

Lietuviškų Draugijų Sąryšis buvo surengęs fėrus 27 d. spalio, kur traukėsi per septynius vakarus pavyko labai gerai. Žmonių lankėsi kiekvieną vakarą labai skaitlingai, galima tikėtis, kad ir pelno liks keliolika šimtų dolerių.

Gruodžio 9 d. kiek teko sužinoti tas paukštis Vanagas-Vanagaitis atskrįs su ilgapiršČiu Jozavitu ant lietuviškos svetainės steičiaus 7:30 val. vakare baikas krėsti.

Sandariečiai rengiasi prie metinės vakarienės.

A. L. T. Sandaros 32 kuopa rengiasi prie metinės vakarienės, kuri atsibus gruodžio 31 dieną prieš naujus 1929 metus. Apart vakarienės bus šokiai per visą naktį prie geros orkestros. Galite registruotis ir tikietus įsigyti iš kalno, kad ne reiktų grįžti nuo svetainės, kaip kitais metais atsitiko, negavę progos dalyvauti reikėjo eiti namo.

S. L. A. 34 kp. metinis susirinkimas atsibus ketvirtadienį groudžio 13 dieną Lietuvių svetainėje, Park Street, todel dalyvaukite visi nariai skaitlingiausiai, nes bus valdybos rinkamas del 1929 metų ir svarbus nutarimas del kuopos gerovės.

A. L. T. Sandaros 32 kp. atsibus susirinkimas gruodžio 14 d. Lietuvių svetainėje. Yra daug svarbių dalykų apkalbėti, taipgi bus galutinas prisirengimas kaslink rengiamos vakarienės, kuri atsibus gruodžio 31 d. Dalyvaukite skaitlingai.

—P. P. P.

Rengiama labdaringas vakaras.

Gruodžio 8 d., vakare lietuvių salėje rengiama lietuvių atletų vakaras Vilniaus lietuvių naudai. Pelnas, kokis pasidarys bus paskirtas Vilniaus našlaičiams ir jauniems moksleiviams Dr. Basanavičiaus mokyklos. "Varpo" choras duos koncertą, taipgi keletas lietuvių ristikų parodys savo gabumus. Risis B. V. Vitukynas (Young Branze) su Ernest Duch Kent (Klaipėdiškiu lietuviu). B. V. Vitukynas jau didžiojo karo laike budamas kariuomenėje pasižymėjo ristynėmis ir beveik visų didesnių ristikų čampionų nebuvo pergalėtas; taipgi Duch Kent kaipo policistas yra pasižymėjęs Naujoj Anglijoj geriausiu ristiku. Taipgi risis dar antra pora, tai Viktoras Brinza (iš Hartfordo) YMCA. atletų instruktorius ir lietuvių vadinamas "Dzukų Karalius". Jis dabar nesenai padarė aplikaciją įstoti į SLA. 124 kuopą. Tikiuos, kad įstojęs į SLA. jis padarys daug naudos Hartfordo kuopoje. Jis risis su Jonu Podalskiu iš Bridgeport, Conn. Paskutinis taipgi yra daug pasižymėjęs su įvairiais ristikais.

Šiuo vakaru, manau, kad daug lietuvių susijdomins ir netik ateis New Britaino lietuviai, bet ir iš Hartfordo, New Haven, Naugatuck, Ansonia, Waterbury ir kitų vietų. Šis vakaras visiems verta atlankyti, nes rengiamas labdaringiems musų tikslams.

—Br. Vedeikis.

DETROIT, MICH.

Advokata J. P. Uvikas naujuose rumuose susilaukė naujos šeimynos.

Musų veikliausias profesionalas adv. Juozas Uvikas perkėlė savo ofisą į naujus rumus, 2333 Barlum Tower, kampas Bates ir Cadillac Square, kuris randasi skersai gatvės priešais senojo ofiso.

Ne tik mums Detroito lietuviams malonu girdėti, kad sekasi musų gabiam profesionalui. P-nas Uvikas mat turi labai didelę praktiką, tad del daugėjimo klijentų senajame ofise, kurs irgi buvo puikiame rume, nebepatilpo. Dabar atėjęs į jo ofisą jautiesi lyg į Baltnamio Rumus patekęs. Reikia priminti, kad pas p. Uviką keli advokatai pagelbininkai dirba. Šiemet pavasarį su savo planu, kaip sumažinti Detroito miesto išlaidas p. Uvikas patapo labai populiarus ir tarpe amerikonų. Tačiau jis lietuviams pasilieka ne tik prielankus, bet ir aktingai veikia daugelyje kulturiškų tautinių organizacijų, k. a. Sandaroje ir SLA ir kt.

Dar primitina, kad p. Uvikas ir jo žmona susilaukė naujo sunus Alfredo. Sunus ir motina abu sveiki. Dabar ponų Uvikų šeimynoje yra 2 sunu ir 2 dukterys; viena duktė jau lanko Junior High School ir turi dar tik nepilnai 13 metų.

Pavyzdingiausiai musų inteligentų šeimynai linkime geriausios kloties.

— Neklijantas.

"Sandaros" Koncertas, įvyks Gruodžio 16 dieną 1928 metais, Chicagos Lietuvių Auditorijoje, 4-tą valandą dieną.

Naujų Metų vakare, Lietuvių Auditorijoje Sandaros 100 kuopos bankietas.

Sausio 6 dieną, 1929 metis, įvyks Juozo Babravičiaus Koncertas, Eighth Street Teatre.

Vasario 16 dieną, 1929 metais, apvaikščiojimas Lietuvos Nepriklausomybės 11 metų sukaktuvių, Lietuvių Auditorijoje, Chicagoj.

Sustabdyk Tą Kosulį.

vėl miegok gerai kas nakt BUDDY'S COUGH SYRUP tai padarys.

Prisiųskite savo vardą ir adresą kartu su 50 c. žemiau paduotu adresu ir vieną bonkute BUDDY'S bus pasiųsta jums tuojaus.

JAYAY LABARATORIES
12 Home Avenue,
Medford, Mass.

J. F. RADŽIUS

Pigiausias Lietuvis Graborius Chicagoje.

Laidotuvėse patarnauja geriausia, ir pigiau negu kiti; todel, jis priklauso prie grabų išdirbystės.

Ofisas: 668 West 18th Street, Telephone Canal 6174

Skyrius: 3238 S. Halsted St., Telephone Victory 4088.

VAL-MONT CALENDAR Co.

Br. Vargšo
Gadynės
Žaizdos,
Svetimas
Dievas,
Saliamono
Sapnas

Galilėjo
Galilėjus,
Vagis,
Audra
Giedroje,
Genovaitė.
Puikios
Dainos

M. G. VALASKAS

KNYGYNAS – SPAUSTUVĖ – AGENTURA

Parduoda namus, lotus ir farmas.

373 KENSINTON AVE., Roseland-Chicago.

Telefonas Pullman 0670.

Parduoda laivakortes ant greičiausių ir geriausių laivų.

Siunčia pinigus į visas dalis pasaulio greitai ir saugiai.

Visokių rušių išdirba sieninius

Kalendorius

Spausdina nuo mažiausios kortelės iki didžiausios knygos.

Parduoda savos ir kitų spaudos knygas ypatingai teatrališkus veikalus.

Vabalninkėnų Dainos — 25 c., Vasaros Grožybių Dainos — 20c., Apgailestavimo Balsai — 15 c., Pasakos, Pritraukimai Veselios ir Giesmės — 30 c., Teisingos Paslaptys — 25 c., Vadas prie Moterystės — 15 c., Negyvėlės Meilė — 15 c., Iš gyvenimo be mokslo ir mokykloj—10 c., Dvasiški Vadovai ir Parmazonai — 15 c., Morališkas Kabolas — 25 c., Kulturiški Piešiniai. — 15 c.

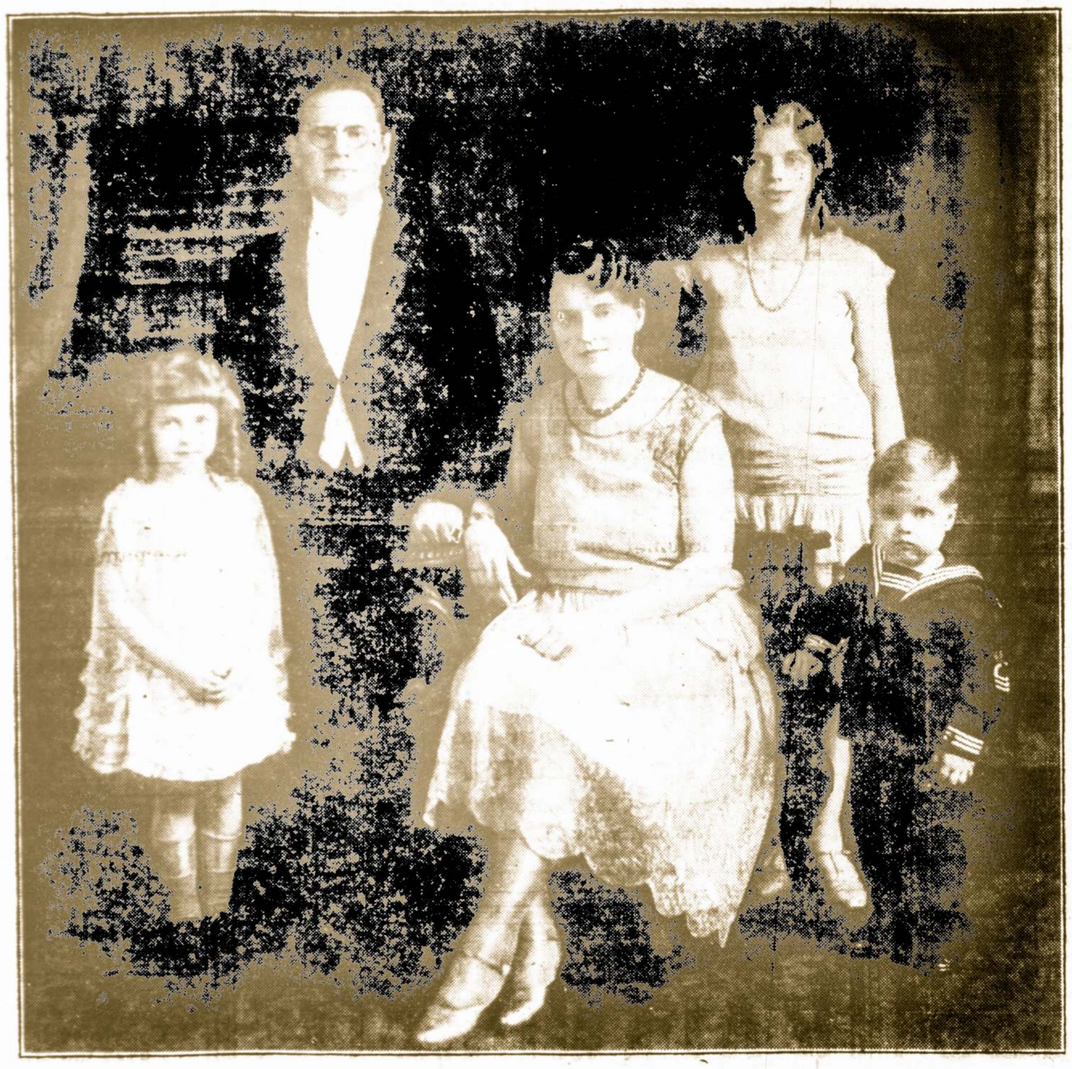

ĮSPUDŽIAI IŠ KASTO SABONIO KONCERTO

Lapkričio 21 d. Chicagos Lietuvių Auditorijoje p. Kastas Sabonis, visų gerai žinomas ir mylimas dailininkas, surengė koncertą šventimui savo 20 metų darbuotės muzikos srityje. Kad jis yra mylimas ir gerai žinomas liudijo pilna svetainė žmonių, ko retai tenka pamatyti paprastą vakarą.

Iš ponų Sabonių su dukte, p. Silvyja Saboniute, koncerte tikėjaus išsinešti malonų įspudį, ir neapsivyliau. Pono Sabonio dainavimas ir ponios Sabonienės smuikavimas suteikė to laukiamo malonumo, o p-lės Saboniutės skambinimas tiesiog stebino, nes ji parodė tokį talentą koks yra retai randamas pas 14 metų mergaitę.

Pirmoj programo dalyj p. Sabonis sudainavo Temsta Dienelė, Moniuško; Caro Mio Ben, Giordani; "Užmiršai Tėvų Kapus" iš operos "La Traviata", Verdi; Verkė Onelė, Sauris; Romanze, Paschkoff; Kad Karalius Karėn Jojo, Koeneman ir Kalvis, Petrausko. Antrai daliai programo jis pasirinko Volga Boatmen., Koeneman; "Toreador" iš operos "Carmen," Bizet; Song of the Flea, Moussorgsky; Užmiršk Mergele, N. N.; ir "Dio Possente" iš operos "Faust", Gounod. Baigiant programą p. Sabonis padainavo šimkaus Plaukia Sau Laivelis.

Ponia Saboniene gražiai atliko Wieniawski — Legende; Drdla — Serenade; Schubert'o — Ave Maria ir Hubay — Hejre Kati. Kad jos smuikavimas buvo pilnai įvertintas liudijo publikos aplodismentai ir dovanotos gėlės.

Kad muzikalinėje atmosferoje išauklėjimas turi reikšmės pilnai darodė, mano nuomone, p-lės Saboniutės, kaipo pianistės, pasirodymas. Nors jaunutė, ji su dideliu supratimu, aiškiai ir jausmingai suskambino Fantasia, D. Minor, Mozart; Scherzo, Barbour; ir kartu su p. Jonu Byansku Capriccio Brilliante, Mendelssohn. Nėra abejonės, kad jos laukia puiki ateitis.

Antrą kartą teko girdėti Vaidylos Chorą, kuris yra p. J. Saurio vedmas. Choras susideda iš junų vyrų, kurie su dideliu širdingumu dainuoja, ir gabiai vedami p. Saurio turėtų tapti vienu geriausiu lietuvių choru.

Visiems akompanavo p. Jonas Byanskas, kuris ne tik publikos, bet ir visų žymesnių artistų yra pilnai įvertintas. Be jo neapseina nei vienas žymesnis koncertas.

— Natalia.

Birutes Muzikos ir Dramos Darugija

Lietuviu Auditorijoj

3133 SO. HALSTED STREET,

Pradžia 8-tą val. vakaro

Vaidins **BIRUTĖ**

Lietuvių liaudies operą

Miko Petrausko muzika

SEKMADIENYJ, Gruodžio 2 1928

Vaidinime dalyvauja didelis "Birutės" Choras, vedamas p. K. Steponavičiaus, skaitlingas sąstatas dainininkų-lošėjų, didžiumoj Amerikoj gimusi jaunuomenė ir simfonijos orkestras.

Visus nuoširdžiai kviečia atsilankyti BIRUTĖ.

PO VAIDINIMO ŠOKIAI, P. SARPALIAUS MUZIKA

CHICAGOJE

Bridgeportas

MECHANIKAI, TECHNIKAI IR IŠRADĖJAI.

Karts nuo karto pasirodo spaudoje atsišaukimai Amerikos lietuvių mechanikų ir išradėjų. Iš atsišaukimų ar pavienių pareiškimų aišku kaip diena, kad lietuviai mechanikai ir išradėjai rengiasi prie pasaulinės parodos, kuri įvyks 1933 metais Chicagoje.

Jau tenka girdėti, kad mechanikai ir išradėjai stropiai eina prie organizavimo darbo ir įsteigimo parodoj savo pavilijono, kur galės pasirodyti prieš kitas tautas savo gabumais ir talentais. Nėra nei mažiausios abejonės, kad lietuviai mechanikai tai padarys, nes tarp lietuvių yra gana gerų mechanikų ir technikų, kurie užima gana aukštas vietas fabrikuose, kur yra lietuvių didelis skaičius operatorių. Nors operatoriai nėra to žodžio prasme pilnais mechanikais, jie valdo atskras šakas speciališkų išdirbinių, gražiadirbystės, kur įeina kartu mechanikai.

Prie mechanikų prisideda išradėjai, kurie nuolat neša pasauliui naujus išradimus ir įvairius pagerinimus, kas laipsniškai stumia mechanikus pirmyn.

Tąd visas tas jėgas sutraukus į vieną bendrą sąryšį, į vieną tvirtą kuną, Amerikos lietuviai technikai, mechanikai ir išradėjai galėtų daug naudos atnešti kaip žmonijai ir savo profesijai, taip ir Lietuvai, nežudytų talentingų jėgų tarp svetimų, apsisaugotų nuo įvairių išnaudotojų ir taptų savo talentų savininkais. Tad, geros kloties musų mechanikams!

IŠRADĖJŲ IR MECHANIKŲ SUVAŽIAVIMAS.

Šių metų lapkričio 25 d. įvyko suvažiavimas išradėjų ir mechanikų namuose p. S. Gasparaičio, 2153 No. Oakley Avenue, Chicagoje. Susirinkusieji buvo iš įvairių Chicagos miesto ir Illinois valstijos dalių. Suvažiavimas buvo labai gyvas ir entuziastiškas.

Kada žmonės sueina, nors ir visai nepažįstami vienas kitam ir niekuomet pirmiaus nesimatę, bet su tolygiomis idėjomis, mintimis ir siekiais, tad jie pradeda koncentruoti ką tai naujo, prakilnaus į lietuvių gyvenimą,dirbdami vieną ir tą patį darbą. Taip ir šiame suvažiavime buvo sunešta įvairių įvairiausių minčių, kurinių, protinių produktų.

Rengiantis prie busimos pasaulinės parodos Chicagoje 1933 metais pradėta organizuotis ir tapo išrinkta laikinoji valdyba, kuri rupinsis tolesniu organizavimu išradėjų ir mechanikų ne tik Chicagoje, bet ir vdurinėj, šiaurinėj ir pietinėj Amerikoj, o net ir tolesnėse šalyse, kur tik randasi išradėjų bei mechanikų. Laikinoji valdyba susideda sekančiai: pirmininkas, Antanas Kazlauskas, iš Springfield, Illinois; vice-pirmininkas, A. Meškunas, chicagietis; raštininkas, S. A. Zolp; iždininkas, S. Gasparaitis, chicagietis; propagandos ir raportų vedėjas M. K. Šilis, chicagietis.

Susirašinėjimams raštinė randasi p. S. A. Zolp namuose, adresu 834 West 33rd St., Chicago, Ill.

Yra pageidaujama, kad išradėjai, mechanikai ir kiti sektų ir prisidėtų prie tos organizacijos sumanymų, nes padžia yra sunkiausia. Yra pageidaujama kodaugiausia spėkų, kuodaugiausia naujų darbo kareivių, naujų sumanytojų. Tas visas darbas ir parama bus brangiai įvertinta, nes tai suteiks galimybę pasekmingai veikti ateityje.

—M. K. Šilis.

KALĖDOMS BESIARTINANT.

SLA. 134-tos Moterų Kuopos Bazaras.

Neužilgo visur girdėsis obalsis "Do your Christmas shopping early", ir šiuo reikalu Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 134-ta Moterų kuopa eina visiems į pagalbą. Tos darbščios moterys rengia bazarą sekmadienį, gruodžio 2 d. Lietuvių Auditorijoje mažose svetainėse.

Ten ne tik bus galima pasirinkti rankų išdirbinių dovanoms, bet ir bus galima paragauti skanių namie gamintų valgių.

O, kad butų linksmiau jaunimui, bus ir šokiai. Tad bus parengimas kur galės visa šeimyna atsilankyti ir naudingai ir smagiai praleisti laiką.

Tėmykite "Sandaros" sekantį numerį del pilnesnių žinių apie šį parengimą.

— A. N. V.

PRANEŠMAS.

SLA. 36 kp. mitingas Seredoj Gruodžio 5 dieną.

Kadangi metai arti galo, tai visa musų skaitlinga narių šeimyna turėtų susirinkti ateinantį trečiadienyj į Lietuvių Auditoriją. Čia turėsime svarbų SLA 36 kp. mitingą. Šiai žiemai yra planuojamas platus veikimas. Kuopai reikalinga daug darbuotojų ir kiekvienas narys yra kviečiamas stoti į jų eiles. Taigi įsitėmykit šį trečiadienį.

M. Vaidyla, Sekr.

SUSIRINKIMAS

A. L. T. Sandaros 25 kuopos priešmetinis susirinkimas.

Gruodžio 12 d. 1928 metais "Sandaros" svetainėje, 3331 South Halsted St., kaip 7:30 val. vakare įvyks A. L. T. S. 25 kuopos priešmetinis susirinkimas.

Visi 25 kuopos ir buvusios 75 kuopos nariai butinai malonėkite atsilankyti, nes priešmetinis susirinkimas yra svarbus; bus išduodama daug raportų ir įvyks rinkimai naujos valdybos sekamiems metams.

—Valdyba.

NEKVIESTI SVEČIAI

Pereito pirmadienio vakare aplankė nekviesti svečiai pp. Taujienių namą, po numeriu 3331 S. Halsted Street ir išnešė du žiedu ir revolverį. Daugiau niekas nekliudyta. Matyt, vagiliai ieškojo pinigų, nes rasta viskas išvartyta. Spėjama, kad artymų kaimynų lietuvių darbas.

Blogos žinios. Kiek laiko atgal apvogė p. J. Petrausko krautuvę o dabar įsilaužė į namą.

ŽALPIŲ BONKO PARĖ

Kadangi Žalpių vardas yra žinomas visiems chicagiečiams, tai yra smagu apie juos ir kalbėti.

Ši svki kalbėsiu betgi, ne apie **Žalpius ir jų raklamingą vrdą, bet apie Žalpių bažnyčios bonko parę. Mat daug metų tam atgal Viduklėj gyveno keturi broliai Žalpiai,** dvarininkai. Suprantama, kaipo dvarininkai, tais laikais jie turėjo baudžiauninkus. Baudžiauninkai buvo katalikai; jiems reikalinga buvo dievnamis. Kadangi Žalpiai nemylėjo nemaldingų žmonių ir norėjo, jų pavaldiniai karts nuo karto lankytų bažnyčią. Tad jie pastatė bažnyčią savo dvare, ir dar su keturiais varpais, kurią pavadino "Žalpių." Bet laikui bėgant dvaras pradėjo nykti. Pagaliaus ir bažnyčia atsidurė blogam stovyje ir reikalinga paramos, bet nėra kur jos gauti. Ant laimės ar nelaimės vienam dvasiskiui gaunytojui atėjo mintis į galvą, kad vardan Žalpių parengti bonko parę, kas tapo lapkričio 17 d. Chicagos Lietuvių Auditorijoje surengta. Parėn atsilankė publikos apie 200 ir lošė bonko dievo garbei, bažnyčios naudai, ir t. t.

Aš neapsiimu spręsti kiek ten naudos buvo, bet turiu priminti, kad męs Chicagoj kaip sykis turim keturis Žalpius, kurie gali atstovauti keturis varpus, nes tai jų giminės, Bonko parėje Žalpius atstovavo tik tai vienas jų giminaitis Bridgeportietis kontraktorius su savo sunumi. Ir tai labai gerai, nes visi negali, nes yra ir kitų begalinių reikalų.

—M. K.

Gražu Gražiau ir Gražiausia.

Gražu yra matyti Lietuvių burelį, kur tarp svetimųjų vienybę užlaiko, ir susėję tėvynei aukauja žodelį ir Motiną pagarbina vaiko atsiminimais.

Gražiau, jeigu kiekvienas pripažinti gali, kad mes žodžio jų širdys taipgi neatskirtos ir visos tiesiog kreipias į tėvynės šalį, ir tėvynės meilėj visados yra tvirtas.

Gražiausiai vienok esti akims matyti,
Kad širdims ir žodžiams ir darbai atsako:
Kad visi tie lietuviai patys, nevaryti,
Savo tėvynės garbei neapželdino tako.

(imti iš V. Kudirkos raštų)

Mielas skaitytojau, katram sakinyje randasi? Dirbti del Lietuvių čia Amerikoj ir musų Lietuvos tėvynės tik žodžiu, o širdim ir darbais nenori prisidėti? Jei taip, tai turi pamislyti, jug Lietuvis ar Lietuvė esate.

Atsitikus reikalui, o ypač ne laimei pas Lietuvį suraminimą, patarimą sveiką gausi. Pas tikrą Lietuvį, katras nėra užnuodytas neapykantą Lietuvos tėvynės.

Reikalui esant, perkant ar parduodant nuo šaukšto ligi namo turėkim norą paremt lietuvį profesionalą, biznierių, arba lietuviškas įstaigas.

Del Lietuvos tėvynės mes esame kaip ir skolingi. Turim pagelbėti kaip kas galime, mes tenai augome, tenai musų giminės Musų broliai valdo Lietuvą nuo policisto iki prezidento, lietuviai daro pragyvenimą, bet ne ruskis ar paliokas. Nesusipratimus del demokratiškos tvarkos valdžioj sutvarkys patys lietuviai Lietuvoj, bus visiems pamoka, ir demokratijos principus pagerbs. Aš taip mislinu ir taip turėtų buti. Norintis buti geras lietuvis, turi pradėti skaityti "Sandarą" laikraštį, katras mokina buti tvirtu lietuviu, mylėti savuosius, naudingu buti sau ir tėvynei Lietuvai.

Tada nereiks sarmatytis, praeities, kaip katrie dabar sarmatinas; ginas: nesakiau, nerašiau ir nedariau priešingai Lietuvai. Bolševikai, socialistai, mums kenkė žodžiu, rašta ir darbu, kada rinkom milijoną parašų, socialistai su spėka draskė blankas. Dabar jie ginas, sako bolševikai draskė, ale bolševikų tada dar nebuvo. Tai lygiai kaip anuose laikuose šventas Petras užsigynė. Raštu, Lietuvai nė cento, ale plakatais tuose laikuose, oi, oi. Darėme varpą, liuosybės varpą. katras dabar randas Kaune su užrašu: O skambėk per amžius vaikams Lietuvos, tas nėvertas laisvės, kas negina jos. Tada ėjo prieš Lietuvos tikrus patriotus, juokus darė, vadino skambalu, barškalu o dabar tyli visi. Buvo sunkus darbas ale mums del Lietuvos del Tėvynės, komitetas iš 21 nario p. Bagdžiuno pryšakyj mes padarėme varpą.

Kad varpą vežėm krutamus paveikslus ėmėm, žmonių minių minios. Karuna lietuviška, amerikoniška, kaip gyvi nevierinat, pamatykite krutamus paveikslus.

Socialistai mokina mus giedoti Prancuzijos imną o bolševikai Rusijos, o Sandara mus mokina musų lietuvių, Lietuvos mus brangios tėvynės imną. Pamislyk katras tau yra arčiau prie širdies?

Jei myli savo tautą, tai ir ąteik, padėk mums, mes didelius darbus padarėme, dideles sumas pinigų surinkome del Lietuvos ir visus nusiuntėme Lietuvon. Musų partija biedna, bo mes dirbame iš tikros šardies kitos srovės pasiliko savo geležinėse kasose.

Kazys Rugis,
Chicago. Ill.

GARSINKITĖS SANDAROJE

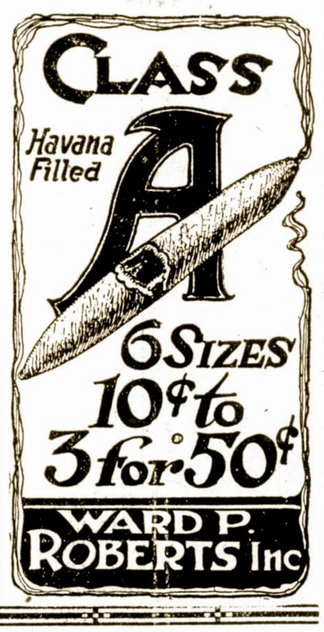

NEMALONU BET REIKIA.

Pereitame "Sandaros" numery p-lės A. Semaškiutės anglų kalba straipsnelis "Historical Sketch of Lithuania" per spaustuvės neapsižiurėjimą tapo įdėtas nekoreguotas, todel išėjo pilnas klaidų. Jaunosios autorės tikrai atsiprašome.

MOONLIGHT ŠOKIS

Rengia Roseland Eclipse, Julius "Gang" Dopkiuks, kuris yra menedžeris šio tymo, taipgi raštininkas Golden Star Kliubo, Nedėlioje Gruodžio 2 d., 1928 metais, pradžia 7:30 val. vakare. Įžanga 50 centų. Visi ėsate širdingai kviečiami atsilankyti, nes labai puiki muzika grieš, Blue Ridge Syncopators.

REIKALINGAS KARPENDARIS.

Kuris gali dirbti visus darbus; — atsišaukite pas:
S. A. ZOLP
Telephone Boulevard 0527

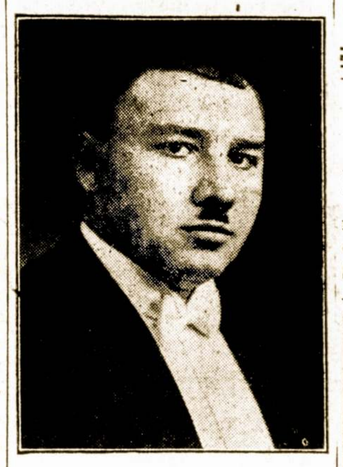

J. Lulevich
Lietuvis graborius ir balsamuotojas
Automobilių patarnavimas teikiamas visokiems reikalams. Moderniška koplyčia veltui.
3103 S. Halsted Street
Chicago, Ill.
Phone Victory 1115

Naujo Stailo Pearl Queen Koncertina

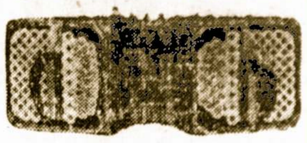

104 Raktai, Oktavos, Triple ir Quadruple, su Fret-Work ant abiejų pusių, išduodančiu labai garsų toną.
Tik išspaudinta! Lietuviška Folio No. 2 del Koncertinos solo, su Orkestros Raktu.
Katalogas Dykai
VITAK-ELSNIC CO.
1639 So. Ashland Ave.
CHICAGO, ILL.

SKAITYKIT IR PLATINKIT SANDARĄ

A. KISSEL
BARBERYS
368 Kensington Ave.
FIRST CLASS

Reikia Dženitoriaus
Prižiurėti dviejų flatų ir štoro namą adresu 3415 South Halsted Street. Reikės prižiurėti pečių ir palaikyti švarą įėjime ant trepų. Skambinkite Sunnyside 1941 pas savininką.

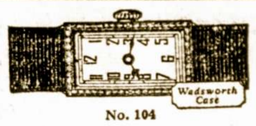

No. 104
Winton Montcrest $40
Curved to fit wrist. Radium Dial. 15 Juwel Winton Movement.
F. A. Bukauskas
FIRST CLASS WATCHMAKER AND JEWELER
Dealer in all kinds of Diamonds, Watches and Jewelry
Select Your Christmas Gifts NOW
10831 S. Michigan Av.

Bus. Phone Boul. 0406 Res. Phone Boul. 0527
S. A. ZOLP
Carpenter and
GENERAL CONTRACTOR
Business 3331 South Halsted Street
Residence 843 West 33rd Street

Sieniniai KALENDORIAI
Tai Kasdieninės Biznio Akys!
Tik dabar yra BUTINIAUSIAS laikas juosius užsisakyti ateinantiems 1929 metams.
Mes turime didžiausį pasirinkimą visokiausių Kalendorių.
Wall Pockets, Hangers, Japoniškų rankomis Pieštų ir Lietuviškų - Tautiškų.
Užsisakykit tuč-tuojaus nes paskui bus pervėlu
Val-Mont Calendar Co.
373 Kensington Ave. Chicago, Ill.
Phone Pullman 0670

Julius P. Waitches
LAWYER
10756 So. Michigan Avenue
CHICAGO
Phone Pullman 5950

Tel. Commedore 0966.
ARTHUR F. McCORMICK
ADVOKATAS
Res. 10637 So. Park Avenue
Bus. 160 La Salle Street.

DR. I. E. MAKAR
PHYSICIAN and SURGEON
10748 S. Michigan Avenue
Chicago, Ill.
Office Hours: 10 to 12 - 2 to 4 P. M. and 6:30 to 8:30 P. M.
Phone Pullman 1193
or Chesterfield 5578

Phone Canal 6222
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: 1-3 ir 7-8; Ned. 10-12 ryte
Rezidencija 6640 S. Maplewood Ave.
Tel. Republic 7868
CHICAGO, ILL.

A. L. DAVIDONIS, M. D.
4910 So. Michigan Ave.
Tel. Kenwood 5107
Valandos
nuo 9 iki 11 val. ryte;
nuo 6 iki 8 val. vakare
apart šventadienio ir ketvirtadienio

Phone Boulevard 1401
DR. V. A. ŠIMKUS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
3343 So. Halsted St.
VALANDOS:
nuo 2 iki 4 P. M. nuo 7 iki 9 P. M.
Nedėlioj nuo 10 iki 12 A. M.

Ofiso ir Res. Tel. Boulevard 5913
DR. A. J. BERTASH
3464 South Halsted Street
Ofiso valandos nuo 1 iki 3 po pietų
ir nuo 6 iki 8 val. vakare
Res. 3201 South Wallace Street

Tel. Hemlock 8151
DR. V. S. NARYAUCKAS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
2435 West 69th Street
VALANDOS:
Nuo 9 iki 12 ryto;
Nuo 2 iki 5 po pietų
Nuo 6 iki 9 vakare

Telephone Lafayette 5820
Dr. J. A. PAUKŠTYS
DENTISTAS X-RAY
4193 Archer Avenuė

DR. MARGERIS
3421 So. Halsted St.
Phone Boulevard 8483
Val.: nuo 11 ryto iki 3 po pietų
nuo 6 iki 8 vakare
Šventadieniais nuo 10 iki 12

A. MONTVID, M. D.
1579 Milwaukee Ave., Room 209
Kampas North Ave. ir Robey St.
Val.: 1—3 po pietų, 6—8 vak.
Telephone Brunswick 4983
Namų telefonas Brunswick 0597
Ultraviolėtinė šviesa ir diathermia

Dr. A. J. Karalius
Gydytojas ir Chirurgas
3147 So. Halsted St.
Tel. Calumet 3294
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 12 dienos ir
nuo 2 iki 9 vakare.

DR. P. PETRAITIS
DENTISTAS
10748 S. Michigan Ave.
Res. 10848 So. Prairie Ave.
Office Tel. Pullman 0982
Res. Phone Pullman 3402

Telephone Pullman 0856
DR. PAUL ZALLYS
DENTISTAS
30 East 111th Street
ROSELAND, ILL.

Tel. Brunswick 0624
DR. A. J. GUSSEN
LIETUVIS DENTISTAS
1121 Milwaukee Avenue
Valandos: 9—12, 1—5, 6—8:30
Sekmadieniais pagal susitarimą.

Phone Pullman 0621
Dr. Lewis H. Lippman
PHYSICIAN and SURGEON
11439 Michigan Avenue
Chicago, Illinois.
Valandos:
nuo 1 iki 2 po pietų
nuo 6:30 iki 8 v. v.
Nedėliomis nuo 10 ryto iki 1 po piet.

DR. ROBERT N. SWINDLE
GYDYTOJAS
Ofisas: 358 East 115th Street
Ofiso Telephone: Pullman 0460
Namų Telephone: Pullman 0889
Ofiso valandos:
7 iki 8 val. vakare
1 iki 2 val. po piet.
Seredoj: 1 iki 2 val. po piet
Nedėlioms pagal sutartį.

Kalėdų Kliubas

Dabar priimami nauji nariai į 1929 metų KALĖDŲ KLIUBĄ (CHRISTMAS SAVING CLUB).

To Kliubo yra septyni skyriai:

Po 25c.; 50c.; $1.00; $2.00; $5.00 ir $10.00, mokami kas savaitė. Mokant per 50 sąvaičių, jie sudaro sumas: $12.50; $25,00; $50.00; $100.00; $150.00; $250.00 ir 500.00.

Yra lengviausias budas taupymui pinigų!

Ateik tuojau ir prisirašyk, taipgi prirašyk savo vaikučius į KALĖDŲ KLIUBĄ ir paragink savo draugus ir pažįstamus tą padaryti.

UNIVERSAL STATE BANK
3252 South Halsted Street